

รายงานฉบับสมบูรณ์

เวทีถอดบทเรียนและกำหนดทิศทางยุทธศาสตร์การขับเคลื่อน
งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น: ประเด็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับ
การบริหารจัดการชุมชน

วันเพ็ญ พรินทรากุล และคณะ

สนับสนุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น

สารบัญ

	หน้า
1. หลักการและเหตุผล	1
2. วัตถุประสงค์	2
3. วิธีดำเนินการ	3
4. สรุปเนื้อหาการบรรยาย “การบริหารจัดการชุมชนที่ใช้ความรู้เป็นฐานในการพัฒนา	8
5. สรุปเนื้อหาการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานของนักวิจัย	11
6. สรุปเนื้อหารายละเอียดเกี่ยวกับข้อเสนอทิศทางการขับเคลื่อนงานประเด็นการบริหารจัดการท้องถิ่น	18
7. สรุปประสบการณ์การทำงานของพี่เลี้ยงโครงการวิจัยและศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ในการขับเคลื่อนงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	26
8. ประมวลเนื้อหาจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานของพี่เลี้ยงโครงการวิจัยและศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ในการขับเคลื่อนงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	35

รายงานฉบับสมบูรณ์

เวทีถอดบทเรียนและกำหนดทิศทางยุทธศาสตร์การขับเคลื่อน
งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น: ประเด็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับ
การบริหารจัดการชุมชน

วันเพ็ญ พรินทรากุล และคณะ

สนับสนุนโดย
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น

1.หลักการและเหตุผล

การกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เอง และการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นเป็นแนวนโยบายพื้นฐานสำคัญของรัฐที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ปี 2540 มาจนถึงฉบับปัจจุบัน

กว่าสิบปีมาแล้วที่สกว.สำนักงานภาค ได้ริเริ่มการทำงานกับชุมชนท้องถิ่น โดยใช้กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นเครื่องมือ ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาเป็นเครื่องยืนยันได้ในระดับหนึ่งว่าองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจากการทำวิจัยของ “ชาวบ้าน” และ “การมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่และองค์กรในพื้นที่” นั้น สามารถสร้างการเรียนรู้ คลี่คลายความเคลือบแคลงสงสัย และนำไปสู่การสร้างสรรค์สิ่งที่ดีขึ้นทั้งในส่วนของพฤติกรรมในการใช้ชีวิต และวิถีปฏิบัติในการทำงานขององค์กรภาคส่วนที่ขับเคลื่อนงานในพื้นที่ได้

ประเด็นที่น่าสนใจ ก็คือในการขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นนั้น มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนไม่น้อยที่ให้ความสนใจและนำเอากระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นไปขับเคลื่อนในการบริหารจัดการชุมชนของตนเอง และมีโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่นจำนวนไม่น้อยเช่นกันที่สามารถขับเคลื่อนและผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดการยอมรับองค์ความรู้และนำเอาองค์ความรู้ที่ได้จากกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นไปใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการชุมชนของตน จากการทบทวนข้อมูลเบื้องต้นพบว่า มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น ทั้งในฐานะของผู้ดำเนินการวิจัยและผู้ใช้ประโยชน์จากผลการวิจัยไปขับเคลื่อนต่อในพื้นที่ของตนเอง รวมกันเป็นจำนวนถึง 40 องค์กร กระจายไปตามภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทย (ข้อมูลปี 2549) และมีแนวโน้มที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะให้ความสนใจกับกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อค้นหาสิ่งดีๆ ที่เกิดขึ้นจากการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นในการพัฒนาพื้นที่ และเงื่อนไขหรือปัจจัยที่ทำให้เกิดการยอมรับและนำเอากระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นมาเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสร้างเงื่อนไขใหม่หรือเสริมศักยภาพเงื่อนไขเดิมในการยกระดับองค์ความรู้ในประเด็นการบริหารจัดการชุมชนไปสู่ปฏิบัติการทางนโยบายระดับพื้นที่จึงเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งที่จะช่วยทำให้ทิศทางการขับเคลื่อนงานในประเด็นการบริหารจัดการชุมชนของ สกว.สำนักงานภาค มีความชัดเจนเพิ่มขึ้น

ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จังหวัดลำพูน จึงร่วมกับงานเครือข่ายความรู้ สกว.สำนักงานภาค จัดให้มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การพัฒนาท้องถิ่นแนวใหม่ที่ใช้ความรู้เป็นฐานในการพัฒนา” เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ข้อคิดในการทำงานเพื่อพัฒนาท้องถิ่นและระดมข้อคิดเห็นเพื่อกำหนดทิศทางการขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในประเด็นการบริหารจัดการชุมชนให้เกิดการขยายผลในเชิงรูปธรรมต่อไป

2.วัตถุประสงค์

1.แลกเปลี่ยนบทเรียนการขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการบริหารจัดการชุมชน ในเชิงกระบวนการขับเคลื่อนและเงื่อนไขของความสำเร็จ

2.ระดมความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อกำหนดทิศทางการขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในประเด็นการบริหารจัดการชุมชน

3.สร้างและพัฒนาเครือข่ายนักวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการบริหารจัดการชุมชน

3.ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1.เอกสารสังเคราะห์บทเรียนการขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในประเด็น “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการบริหารจัดการชุมชน”

2.ทิศทางยุทธศาสตร์การดำเนินงานขับเคลื่อนกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นประเด็น “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการบริหารจัดการชุมชน”

3.เครือข่ายการทำงานขับเคลื่อนองค์ความรู้และงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในประเด็น “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการบริหารจัดการชุมชน”

4.ระยะเวลาในการดำเนินงาน

4 เดือน (1 กันยายน – 1 ธันวาคม 2550)

2.วิธีการดำเนินงาน

1.จัดประชุมเพื่อถอดบทเรียนการขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการบริหารจัดการชุมชน และระดมความคิดเห็นเพื่อจัดทำข้อเสนอแนวทางการขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในประเด็นการบริหารจัดการชุมชน แบ่งกลุ่มเป้าหมายในการเข้าร่วมเวทีออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1.1.1 ทีมอบต.นักวิจัยประเด็น “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการบริหารจัดการชุมชน”

1.1.2 ทีมวิจัยท้องถิ่นที่สามารถเชื่อม/ผลักดันองค์ความรู้จากงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นสู่การใช้ประโยชน์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้

1.1.3 ทีมพี่เลี้ยงและศูนย์ประสานงานที่หนุนเสริมการขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในประเด็นการบริหารจัดการท้องถิ่น

2.การออกแบบกระบวนการประชุม ประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

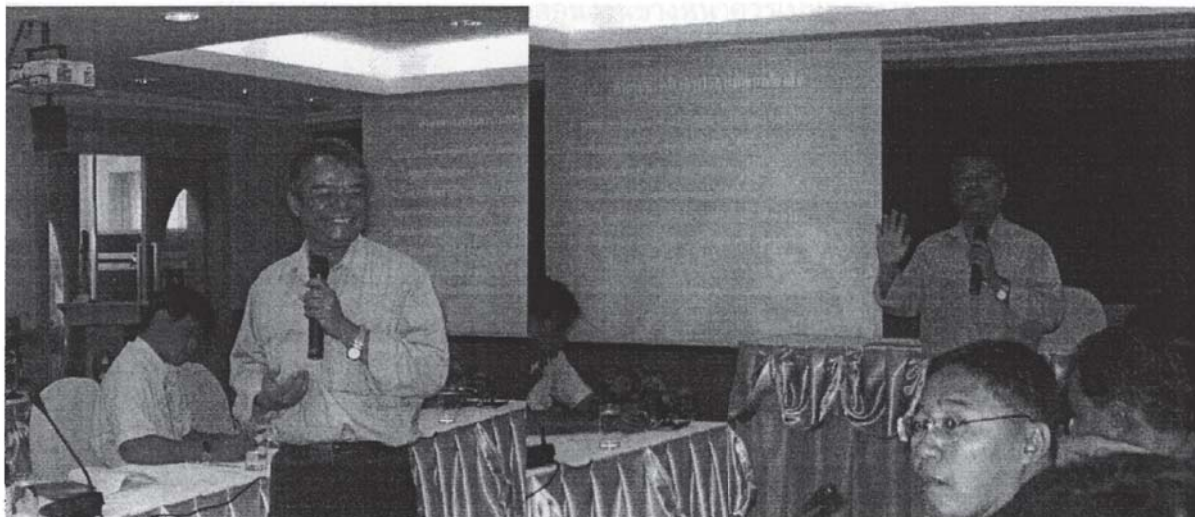
2.1 กิจกรรมสร้างสัมพันธ์ โดยใช้กระดาน 7 คำถาม เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมแนะนำเพื่อนที่จับคู่ได้ ว่าเป็นใคร มีเรื่องอะไรที่คิดแล้วมีความสุข/มีความภาคภูมิใจ มีความคาดหวังอะไรกับการเข้าร่วมเวทีครั้งนี้ และมีอะไรมาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนๆ ในที่ประชุมบ้าง

กิจกรรมสร้างสัมพันธ์ด้วย
กระดาน 7 คำถาม

2.2 กิจกรรมชวนคุยกระตุ้นใจ เพื่อจุดประกาย เปิดมุมมองให้กับผู้เข้าร่วมประชุม ให้เห็น“ความสำคัญของการบริหารจัดการชุมชนที่ใช้ความรู้เป็นฐานในการพัฒนา” โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บัญญัติ แก้วส่อง

ชวนคุยกระตุ้นใจ “ความสำคัญของการบริหารจัดการชุมชนที่ใช้ความรู้เป็นฐานในการ

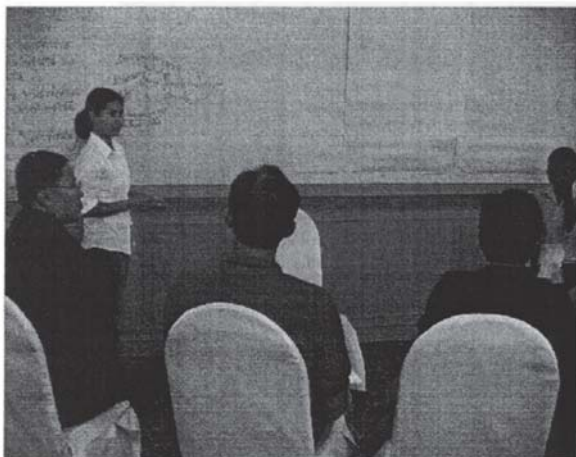
2.3 กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กลุ่มย่อย เพื่อเปิดโอกาสให้นักวิจัย และผู้ประสานงานศูนย์ประสานงานวิจัยและพี่เลี้ยงงานวิจัย ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับการบริหารจัดการท้องถิ่น โดยในเบื้องต้น ผู้จัดกระบวนการได้วางประเด็นให้แลกเปลี่ยนกันดังนี้

- 1) สิ่งดีๆ ที่ทำ และผลดีที่เกิดขึ้น
- 2) เครื่องมือ เทคนิคดีๆ ที่ใช้ในการทำงาน
- 3) สิ่งที่เราเรียนรู้ระหว่างการทำวิจัย/องค์ความรู้ที่ค้นพบจากงานวิจัย (วิธีการทำงาน/ความรู้ในการจัดการปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นในเรื่องต่างๆ)

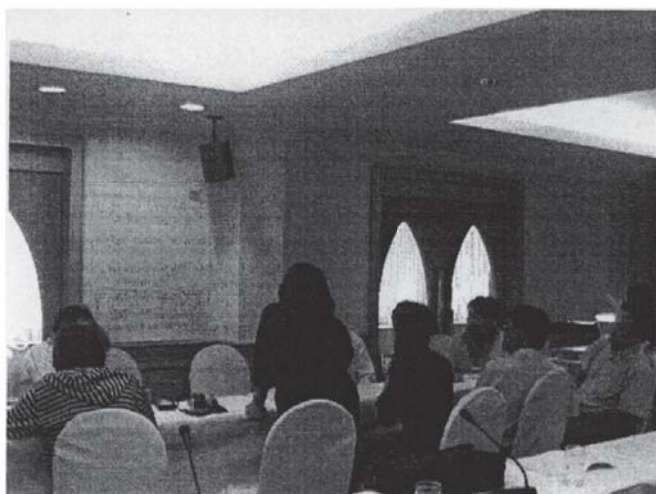
แต่จากการแลกเปลี่ยนในที่ประชุมประเด็นในการแลกเปลี่ยนพูดคุยกลุ่มย่อยได้ปรับเปลี่ยนไปดังนี้

ก.กลุ่มนักวิจัย มีประเด็นในการแลกเปลี่ยนคือ

- 1) ศักยภาพ โอกาส องค์ความรู้ ที่มีในการพัฒนาชุมชน
- 2) ปัญหาและอุปสรรคในการขับเคลื่อนงาน
- 3) ผลกระทบจากงานวิจัยและผลกระทบอื่นๆ ที่มีต่อชุมชน
- 4) ทิศทางในการขับเคลื่อนงานข้างหน้าควรเป็นอย่างไร

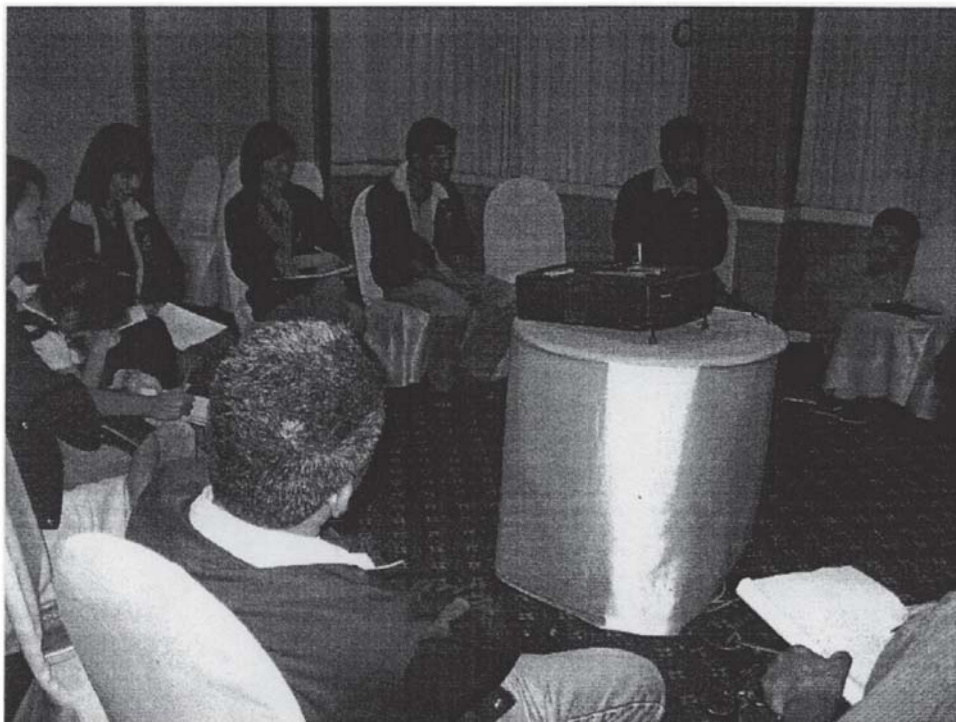

แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ของกลุ่มนักวิจัย

ข.กลุ่มพี่เลี้ยงนักวิจัยและผู้ประสานงานศูนย์ประสานงานวิจัย มีประเด็นในการแลกเปลี่ยนคือ

- 1) เครื่องมือและเทคนิคในการขับเคลื่อนงาน
- 2) วิธีการขึ้นใจทย์ และวิธีการหนุนเสริมการทำงาน
- 3) แนวทางการทำงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอนาคต

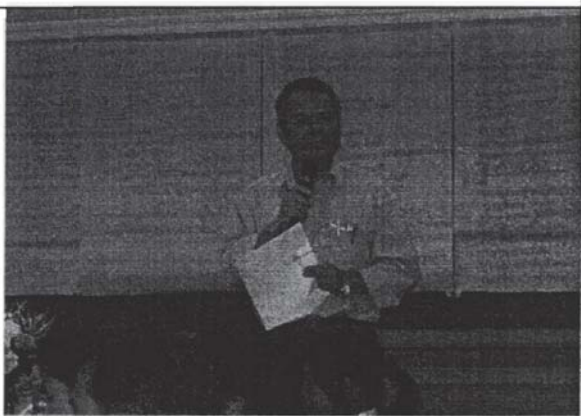

แลกเปลี่ยนประสบการณ์ของกลุ่มพี่เลี้ยงนักวิจัย

2.4 การนำเสนอผลการการระดมความคิด แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นในเวทีใหญ่ และเติมเต็มความคิด โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บัญชา แก้วส่อง และ ดร.สมคิด แก้วทิพย์

นำเสนอผลการระดมความคิดและเติมเต็มความคิดโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

2.5 กิจกรรมกลุ่มย่อยเพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับทิศทางในการขับเคลื่อนงานวิจัยในประเด็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการบริหารจัดการท้องถิ่น

สรุปเนื้อหาการบรรยาย

เรื่อง “การบริหารจัดการชุมชนที่ใช้ความรู้เป็นฐานในการพัฒนา”¹

ความสำคัญของการบริหารจัดการชุมชนที่ใช้ความรู้เป็นฐานในการพัฒนา

ก่อนที่จะเอ่ยถึงการพัฒนาท้องถิ่นแนวใหม่นั้น การทบทวนประสบการณ์การพัฒนาท้องถิ่น ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำผ่านมาเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ประเด็นที่จะต้องพิจารณาทบทวน ก็คือ

1. ความสำเร็จของการพัฒนาท้องถิ่นที่ผ่านมา - การพัฒนาท้องถิ่นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งทำผ่านมาประสบผลสำเร็จหรือไม่อย่างไร

2. ความยั่งยืนของโครงการหรือกิจกรรมพัฒนาในท้องถิ่น - กิจกรรมหรือโครงการพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านมาความยั่งยืนหรืออยู่ในชุมชนได้นานแค่ไหน

3. คุณภาพชีวิตของชาวบ้าน - ชาวบ้านมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นเนื่องจากกิจกรรมหรือโครงการพัฒนาท้องถิ่นที่ผ่านมาหรือไม่ อย่างไร

การพัฒนาท้องถิ่นที่ผ่านมามักเป็นการพัฒนาโดยอาศัยฐานความคิดจากภายนอกเป็นหลัก เช่น การพัฒนาอาชีพส่วนใหญ่อาชีพที่จะนำมาส่งเสริม นำมาพัฒนาให้กับคนในพื้นที่มักจะลอกแบบมาจากพื้นที่อื่น โดยไม่พิจารณาจากฐานอาชีพภายในของคนในชุมชน ทำให้กิจกรรมหรือโครงการพัฒนาต่างๆ นั้นไม่ยั่งยืน และไม่ก่อให้เกิดผลประโยชน์กับคนในชุมชนอย่างแท้จริง

นอกจากการตั้งคำถามเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นที่ผ่านมา ยังมีคำถามอีกมากมายที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องนำมาพิจารณาเพื่อนำไปสู่การค้นหาทางเลือกในการพัฒนาท้องถิ่น เช่น

- จะพัฒนาอาชีพให้คนในท้องถิ่นมีรายได้และมีความสุขได้อย่างไร
- จะฟื้นฟูและสร้างเสริมศักยภาพของชุมชนได้อย่างไร
- ชุมชนมีอะไรดีๆ เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ เวลาเจ็บป่วยคนในชุมชนดูแลตนเองอย่างไร
- เราจะพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงในท้องถิ่นของเราได้อย่างไร แบบไหนที่เรียกว่าเศรษฐกิจพอเพียงของท้องถิ่น
- ระบบสวัสดิการที่เหมาะสมกับท้องถิ่นของเราเป็นอย่างไร เราจะพัฒนาระบบสวัสดิการให้เหมาะสมกับท้องถิ่นได้อย่างไร
- ในท้องถิ่นเรามีประเพณีวัฒนธรรมที่ดีๆ อะไรบ้าง ตอนนี้องค์กรมีอะไรบ้าง นั้นยังคงอยู่หรือไม่อย่างไร

คำถามที่มีอยู่อย่างหลากหลาย แสดงให้เห็นว่าถ้าจะพัฒนาท้องถิ่นให้มีพลัง นักพัฒนาท้องถิ่นหรือนักปกครองท้องถิ่นต้องค้นหาความรู้อีกมาก โดยเฉพาะความรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นของ

¹ บรรยายโดย ผศ.ดร.บุญชร แก้วส่อง : สรุปความโดย ดนัย กล่าวแล้ว

ตนเอง เพราะถ้าไม่เข้าใจบ้าน ไม่เข้าใจท้องถิ่นของตนเองอย่างลึกซึ้งพอ การพัฒนาท้องถิ่นเพื่อให้คนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นร่วมกัน ไม่มีทางทำได้สำเร็จ

การตั้งคำถามเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นในแต่ละด้าน อาจจะเริ่มจากการตั้งคำถามถึงทุนทางสังคมหรือสิ่งดีๆ ที่มีอยู่ในชุมชน ว่ามีอะไรบ้าง และจะนำความรู้และภูมิปัญญานั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อคนในพื้นที่ของตนเองได้อย่างไร

ทั้งนี้คนทำงานพัฒนาท้องถิ่นแนวใหม่ ต้องระวังไม่ให้ตนเองทำตัวเหมือนหนูวิ่งอยู่ในกรงที่มีคนเอามารอบไว้ การตั้งคำถามว่า

- เราเป็นใคร มาจากไหน เป็นหนูวิ่งในกรงหรือไม่
- มีทางเลือกในการพัฒนาท้องถิ่นอื่นๆ อีกบ้างไหม
- เราจะไปไหน

จึงเป็นคำถามท้าทายสำหรับคนทำงานท้องถิ่น ที่จะต้องพิจารณาให้แจ่มชัดว่า เมื่อพูดถึงชุมชนท้องถิ่นเราหมายถึงใคร หมายถึงนายกอบต. หรือหมายถึงชาวบ้านทั้งหมด และเราเข้าใจชุมชนท้องถิ่นของเรามากน้อยแค่ไหน

หากพิจารณาให้ดูจะเห็นว่า การพัฒนาท้องถิ่นนั้นแท้จริงคือการพัฒนาโดยยึดถือคนในท้องถิ่นเป็นสำคัญ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นพัฒนาถนน ก็เพราะคนท้องถิ่นต้องเดินทาง ต้องขนส่งสินค้า เป็นการพัฒนาเพื่อมุ่งให้เกิดประโยชน์กับคนในท้องถิ่น แต่ถ้าเราพัฒนาโดยยึดเรื่องโครงสร้าง เรื่องเศรษฐกิจเป็นหลัก โดยลืมนึกถึงตัวคนหรือคุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่น การพัฒนานั้นย่อมส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิต ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของคนในท้องถิ่น หรือส่งผลกระทบต่อคุณภาพของสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น การพัฒนาท้องถิ่นที่มองแต่เพียงด้านใดด้านหนึ่ง เป็นการพัฒนาที่ยากที่จะทำให้สำเร็จและยั่งยืน เพราะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์กับคนในชุมชน

หลักการพัฒนาท้องถิ่นที่สำคัญก็คือ ต้องมองให้เห็นปากท้องของคนในชุมชน ปากท้องชาวบ้านอยู่ที่ข้าว ปากท้องชาวเลอยู่ที่ทะเล ควบคู่ไปกับการมองให้เห็นความสัมพันธ์ของผู้คนในชุมชนที่เป็นอยู่ เพราะหากไม่ระวัง มุ่งพัฒนาโดยติดอยู่ที่เรื่องปากท้องเพียงอย่างเดียว คิดว่าเงินดีแล้ว ปากท้องจะดีด้วย มุ่งส่งเสริมการเพิ่มรายได้เพียงอย่างเดียว ปัญหาอื่นๆ ก็จะตามมา เพราะคนผลิตผลิตกับรายได้ กลายเป็นการสร้างรายได้แต่ไร้ญาติ ทำให้การช่วยเหลือเกื้อกูลกันของคนในชุมชนลดลง

การพัฒนาท้องถิ่นถ้าไม่ทำความเข้าใจคุณค่าและความสัมพันธ์ในท้องถิ่น ควบคู่ไปกับเรื่องปากท้องของชาวบ้าน เป็นการพัฒนาที่ไม่สามารถขยับงานให้มีพลังในการเปลี่ยนแปลงชุมชนไปในทางที่ดีขึ้นได้

สิ่งที่ควรระวังอีกประการหนึ่งก็คือ การพัฒนาท้องถิ่น โดยการพยายามจะเปลี่ยนให้ท้องถิ่นเป็นสังคมเมือง ในเมืองมีอะไร ท้องถิ่นต้องมียังไงนั้น เปลี่ยนตำบลให้กลายเป็นอำเภอ อำเภอมีอะไร ตำบลต้องมียังไงนั้น เปลี่ยนอำเภอให้เป็นเหมือนจังหวัด เปลี่ยนจังหวัดทำให้เหมือนประเทศ เปลี่ยนประเทศทำให้เหมือนประเทศมหาอำนาจ พยายามเปลี่ยน localization มาเป็น globalize เป็นเรื่องที่น่ากลัว เพราะแสดงให้เห็นถึงความไม่ภาคภูมิใจในความเป็นตัวตน ไม่เคารพต่อหลากหลายของ

ท้องถิ่น ในการพัฒนาท้องถิ่นเราจึงต้องพยายามค้นหาให้เจอว่าสิ่งที่สอดคล้องและเหมาะสมกับชุมชนของเราอยู่ที่ไหน อย่าพยายามทำให้ชุมชนของเราเหมือนชุมชนพื้นที่อื่น

ยกตัวอย่างเช่น ในพื้นที่ภาคอีสาน มีระบบนิเวศที่เป็นลำน้ำ จากลำน้ำ เป็นทุ่งนา เป็นโคก เป็นภู การจะพัฒนาท้องถิ่นจะต้องเข้าใจวิถีชีวิตของผู้คนที่อยู่อาศัยตามระบบนิเวศเหล่านี้ เข้าใจวิธีคิด เข้าใจภูมิปัญญาของพวกเขา เข้าใจความเป็นคนตาม คนทุ่ง นั่นคือต้องมีการเก็บข้อมูล วิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลก่อนการกำหนดกิจกรรมหรือโครงการพัฒนาต่างๆ ซึ่งการจัดการข้อมูล ความรู้นั้นทำเองคนเดียวไม่ไหว เพราะความรู้ที่มีอยู่ในระบบนิเวศต่างๆ นั้นซับซ้อน จึงต้องอาศัยภาคีเครือข่ายภาคส่วนต่างๆ มาช่วยกัน

ที่ผ่านมาเน้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้รับผิดชอบท้องถิ่นโดยตรง แต่มักจะรับผิดชอบนโยบายที่ถูกกำหนดมาจากข้างบน แผน/กิจกรรม/โครงการต่างๆ ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น จึงมักจะเป็นแผน/กิจกรรม/โครงการ ที่ตอบสนองต่อข้างบนเป็นสำคัญ ในขณะที่คนข้างล่างซึ่งเป็นคนในชุมชนนั้นส่วนใหญ่ไม่ได้รับประโยชน์จากแผนกิจกรรมต่างๆ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องการให้การพัฒนาท้องถิ่นแนวใหม่เกิดขึ้นในพื้นที่ของตนเอง จึงต้องเป็นองค์กรที่พร้อมที่จะกำหนดทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต วิถีชุมชนของคนในท้องถิ่น พร้อมทั้งจะพัฒนาท้องถิ่นบนฐานของความรู้ทั้งความรู้จากฐานภายในและความรู้จากฐานภายนอกชุมชน และพร้อมที่จะเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง เพื่อให้การขับเคลื่อนงานในพื้นที่นั้นมีพลัง

การแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นจากเวที

1.ในการพัฒนาท้องถิ่นความเป็นชุมชน ความเป็นท้องถิ่น ต้องค้นให้เจอ ต้องมีการนำเอาภารกิจ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 200 กว่าภารกิจและความรู้ท้องถิ่นมาบูรณาการกัน แต่ว่าจะขยับอย่างไร เป็นประเด็นที่สำคัญ เราจะสามารถขยับตรงนี้ได้มากน้อยแค่ไหน ควรจะนำมาเป็นประเด็นแลกเปลี่ยน

2.การทำงานพัฒนาท้องถิ่นนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีข้อจำกัดเรื่องภารกิจ เพราะถูกกำหนดโดยพรบ. มีทั้งภารกิจที่ต้องทำ ควรทำ และภารกิจที่มีการถ่ายโอน ทั้งปัจจุบันและอนาคต จะนำเอางานวิจัยเพื่อท้องถิ่นไปทำให้การปฏิบัติการเหล่านี้ดีขึ้นได้อย่างไร สกว.จะวางแนวทางในการขับเคลื่อนเรื่องนี้อย่างไร

3.จะอย่างไรให้งานวิจัยท้องถิ่นเข้าไปเสริมกระบวนการทำงานของอปท. มีการกระจายทั่วประเทศเห็นกลุ่มแกนนำ

4.อยากให้เวทีมีการพูดคุยกันว่าปัญหาของ อบต. มีอะไรบ้าง อยากให้สะท้อนตรงนี้ มีข้อดีอะไรบ้างกับงานวิจัย

สรุปเพื่อการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานของนักวิจัย

1. สิ่งดี ๆ ที่เกิดขึ้นกับชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เมื่อนำเอากระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นไปขับเคลื่อนงานในพื้นที่

- 1) งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นเครื่องมือในการเชื่อมร้อยผู้คนในชุมชน ทั้งพระ ครู นักเรียน ผู้นำชุมชน ผู้นำกลุ่มสตรี กลุ่มอาชีพต่างๆ และผู้อาวุโสในหมู่บ้าน รวมทั้งองค์กรหน่วยงานต่างๆ ให้เข้ามาทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นร่วมกัน เชื่อมงานกันทั้งในเรื่องของบุคลากรและงบประมาณ
- 2) งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นทำให้เกิดชุมชนต้นแบบในการจัดการปัญหา และการสร้างสรรค์สิ่งดี ๆ ให้กับชุมชน เกิดเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับผู้สนใจทั้งจากภายในพื้นที่ และนอกพื้นที่เข้ามาศึกษาดูงาน เช่น การจัดการขยะของอบต.เมืองบัว การจัดการขยะของ อบต.ม่วงน้อย เป็นต้น
- 3) งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นทำให้ชุมชนและเจ้าหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เครื่องมือในการจัดการความรู้ ภูมิปัญญาที่กระจัดกระจายอยู่ในชุมชน
- 4) งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการสร้างกฎระเบียบในการบริหารจัดการพัฒนาท้องถิ่น โดยเฉพาะการออกข้อบัญญัติท้องถิ่น ที่มีฐานข้อมูลสถานการณ์ปัญหา ความต้องการและทางออกในการจัดการปัญหาที่มาจากคนในท้องถิ่นเป็นฐานรองรับ
- 5) งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นทำให้เจ้าหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมกระบวนการวิจัย ปรับเปลี่ยนวิธีคิด วิธีการทำงาน จากการที่มองว่าตนเองเป็นเจ้านาย คอยสั่งการ หันมาทำงานคลุกคลีกับชาวบ้านและรับฟังชาวบ้านมากขึ้น
- 6) งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นทำให้เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากเดิมที่คอยรับนโยบายจากข้างบนและนำมาปฏิบัติ มีความรู้สึกมั่นใจในการกำหนดนโยบายและคิดโครงการกิจกรรมเพื่อบริหารจัดการและพัฒนาท้องถิ่นของตนเองมากขึ้น เนื่องจากมีชุมชนเป็นฐานในการช่วยคิด ช่วยพัฒนาโครงการ
- 7) งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นทำให้ชุมชนเปลี่ยนแปลงแนวคิดในการแก้ไขปัญหา จากเดิมที่เคยคิดว่าการแก้ปัญหของท้องถิ่นเป็นของหน่วยงานภาครัฐ เป็นของ อบต. เป็นของเทศบาล มาเป็นปัญหาที่ชุมชนต้องเข้ามาร่วมแก้ไข
- 8) งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ทำให้ชุมชนมีความกล้าที่จะคิด มั่นใจที่จะทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นตนเองมากขึ้น

2. ศักยภาพในการขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมี

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น มีศักยภาพในเรื่องดังต่อไปนี้

- 1) มีกำลังคนที่มีศักยภาพในการขับเคลื่อนงานพัฒนาท้องถิ่น มีนักวิชาการในพื้นที่ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขและกลุ่มองค์กรต่างๆ ในชุมชน
- 2) มีองค์ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการทำงาน งานแบบมีส่วนร่วม และมีเครื่องมือคืองานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มีกระบวนการจัดการความรู้ KM เข้าไปบางพื้นที่
- 3) มีงบประมาณ สามารถใช้งบประมาณ มาทำงานขับเคลื่อนในพื้นที่ได้ บางพื้นที่อุดหนุนได้
- 4) สามารถนำเอากระบวนการจัดการความรู้ไปวางแผนเป็นแผนแม่บทชุมชน แผนปฏิบัติการต่างๆ และนำเอาไปบัญญัติเป็นข้อบัญญัติท้องถิ่น เพื่อสร้าง เงื่อนไขให้คนในท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ในองค์กรนำเอากระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น การจัดการความรู้แบบมีส่วนร่วมไปปฏิบัติ ก่อการพัฒนาแผน/กิจกรรม/โครงการใดๆ ในท้องถิ่นได้
- 5) มีภูมิปัญญาท้องถิ่นหลายเรื่อง เช่น การจัดการทรัพยากร การจัดการขยะ การพัฒนาเด็กและเยาวชน การจัดการศึกษา

3. ปัญหาและอุปสรรคในการขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น

ก.ทัศนคติของคนทำงานและคนในชุมชนต่องานวิจัย

- 1) คนในชุมชน และเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายส่วนยังมองว่างานวิจัยเป็นสิ่งที่ยาก และชาวบ้านหรือเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถทำได้
- 2) ในระยะแรกของการวิจัย ประชาชนขาดความเข้าใจ ขาดการกระหนักรของการวิจัย
- 3) ผู้บริหารบางพื้นที่ไม่เห็นความสำคัญของการทำงานในพื้นที่ หรือการทำงานในชุมชน บางพื้นที่ก็พยายามจะเปิดโอกาสให้ผู้บริหารเข้ามาเรียนรู้ และสร้างการเรียนรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ แต่เจ้าหน้าที่ยังไม่เข้าใจถึงการทำงานพัฒนาท้องถิ่นแนวใหม่ที่ต้องใช้ฐานข้อมูล ทำให้มองว่าเป็นภาระงานเพิ่ม จึงยังไม่เปิดใจรับงานวิจัยในฐานะเครื่องมือในการขับเคลื่อนงาน

ข.การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่ง ไม่มีโอกาสได้รับรู้ว่ามีเครื่องมือทำงานชุมชนที่เรียกว่างานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เนื่องจากสกว. ยังเข้าไม่ถึง บางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศักยภาพและอยากนำเอางานวิจัยเพื่อท้องถิ่นไปทำงานร่วมกับชุมชน

ค.บุคลากร

- 1) ขาดคนรุ่นใหม่ที่จะทำงานต่อเนื่อง เนื่องจากคนรุ่นใหม่ไปทำงานนอกชุมชน นักวิจัยส่วนใหญ่เป็นคนรุ่นเก่า
- 2) เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องกฎระเบียบ และกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการท้องถิ่น ทำให้ไม่กล้าที่จะทำสิ่งใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นในท้องถิ่น เพราะเกรงว่าไม่สามารถทำได้ หรือเกรงว่าจะผิดกฎระเบียบแล้วจะมีโทษทางวินัยและโทษทางอาญา
- 3) เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีภาระงานมาก การทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นสำหรับเจ้าหน้าที่บางคนจึงถูกมองว่าเป็นการเพิ่มภาระงาน ในขณะที่เจ้าหน้าที่บางคนไม่มองว่าการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นการเพิ่มภาระงานให้กับตนเอง แต่ถ้าทำได้จะเป็นประโยชน์ต่องานที่ตนเองทำ พบว่าตนเองข้อจำกัดในการทำงานพื้นที่ ที่จะต้องทำเรื่องขออนุมัติและรอคำสั่งอนุมัติจากผู้บริหารท้องถิ่นอยู่บ่อยครั้ง
- 4) เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยากจะทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นไม่มีโอกาสได้ทำและคนที่ไม่อยากจะทำ กลับมีโอกาสดำเนินการ

ง.การบริหารจัดการขององค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น

- 1) ระเบียบการบริหารราชการไม่เอื้อในเรื่องของการจัดสรรงบประมาณ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ไม่ได้ตั้งงบประมาณสนับสนุนการวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่นไว้ มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพียงบางแห่งเท่านั้นที่กำหนดให้การสนับสนุนการทำวิจัยเป็นหัวข้อหนึ่งในแผนแม่บทชุมชน
- 2) การสนับสนุนต่อยอดดอกผลจากงานวิจัย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะให้การสนับสนุนได้ก็ต่อเมื่อเรื่องที่ชุมชนขอรับการสนับสนุนหรือดอกผลจากงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่เกิดขึ้นนั้น เป็นประเด็นที่มีการกำหนดไว้ในแผนพัฒนาพื้นที่และแผนงบประมาณขององค์กรก่อนแล้ว ถ้าไม่ได้มีการกำหนดเรื่องนั้นๆ ไว้ในแผน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ไม่สามารถให้การสนับสนุนได้ ทั้งนี้การขอรับทุนสนับสนุนการดำเนินการจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องทำในรูปแบบของกลุ่มหรือองค์กรชุมชนเป็นหลักท้องถิ่นยังไม่มียุทธศาสตร์ที่จะให้การสนับสนุนการดำเนินการใดๆ ในลักษณะรายบุคคล
- 3) การให้การสนับสนุนการทำวิจัย หรือการต่อยอดดอกผลจากงานวิจัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับมุมมอง แนวคิด วิสัยทัศน์ ของผู้บริหาร ในท้องถิ่นเป็นสำคัญ ถ้าผู้บริหารมีมุมมองที่ดีต่องานวิจัยเพื่อท้องถิ่น การให้การสนับสนุนการวิจัยจะมีความเป็นไปได้มาก

- 4) การบริหารงานส่วนใหญ่ยังยึดติดเรื่องกรอบคิด เรื่องราชการ หากเห็นอะไรเป็นปัญหาก็รีบเข้าจัดการทันที เน้นระบบสั่งการเพื่อจัดการ ยังไม่เน้นเรื่องกระบวนการเรียนรู้
- 5) เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังต้องการเติมเต็มความรู้เรื่องเกี่ยวกับระเบียบการบริหารการเงินการคลังท้องถิ่น เพราะความไม่มั่นใจในเรื่องระเบียบทำให้เจ้าหน้าที่บางส่วนไม่กล้าทำสิ่งใหม่ๆ เพราะกลัวว่าจะผิดระเบียบ หรือไม่มีอำนาจจะดำเนินการได้
- 6) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นท้องถิ่นบางแห่งยังมีปัญหาการทะเลาะเบาะแว้งระหว่างผู้บริหารกับเจ้าหน้าที่ เนื่องจากมีความเห็นไม่ตรงกันเรื่องระเบียบการบริหารท้องถิ่น

ง.การบริหารจัดการโครงการวิจัยของทีมวิจัย

- 1) การเขียนรายงานการวิจัยแบบวิชาการ เป็นงานที่ทีมวิจัยไม่มีความถนัด ยังต้องการความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น
- 2) ทีมวิจัยบางคนไม่เข้าใจกระบวนการและเป้าหมายงานวิจัยของตนเอง ทำแล้วหลงทาง บางคนยังยึดติดกับกรอบของงานพัฒนาแบบคิดเองทำเอง
- 3) บางที่ชุมชนพร้อมที่จะขับเคลื่อนงานในพื้นที่ แต่ทีมวิจัยในพื้นที่ไม่พร้อม เพราะมีข้อจำกัดเรื่องเวลาและเรื่องงบประมาณทำให้งานไม่สามารถเดินต่อไปได้
- 4) การที่ทีมวิจัยมีงานประจำในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นงานหลัก ทำให้ต้องให้ความสำคัญกับการปฏิบัติหน้าที่ตามภาระงานหลักเป็นสำคัญ เมื่อเวลางานประจำและงานวิจัยตรงกัน ส่งผลทำให้งานวิจัยในพื้นที่ไม่ต่อเนื่อง
- 5) กระบวนการและผลของการวิจัยบางเรื่องอาจจะไม่เด่นชัด ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ค่อยอดสนับสนุนให้เกิดการใช้ประโยชน์จากงานวิจัย
- 6) เมื่อเห็นว่าผลงานวิจัยไม่เด่น นักวิจัยรู้สึกเหนื่อยล้า ท้อแท้ หหมดไฟในการทำวิจัย ทำให้ไม่อยากจะทำวิจัยต่อ
- 7) การบริหารโครงการหลายเรื่องต้องใช้ระยะเวลาเพื่อให้ได้ใจคนทำงานและคนในพื้นที่ โครงการวิจัยหลายโครงการเนื่องจากไม่มีประสบการณ์เรื่องการออกแบบกระบวนการวิจัย จึงทำให้กำหนดระยะเวลาในการทำวิจัยสั้นเกินไป หรือในบางกรณีทีมวิจัยอยากจะให้ขยายระยะเวลาในการดำเนินงานออกไป แต่ทางสกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น มีเงื่อนไขเวลา 6 เดือน หรือไม่เกิน 2 ปีกำหนดไว้เป็นเปดาน ทำให้งานบางเรื่องสรุปผลไม่ได้ และบางเรื่องนั้นขยับงานได้ไม่ตามเป้าหมายที่วางไว้

จ.การหนุนเสริมการทำงานของศูนย์ประสานงานวิจัยและสกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น

- 1) ทีมวิจัยมองว่า Node มีการประสานงานกับทีมวิจัยน้อยไป ไม่มีการประสานงานอย่างต่อเนื่อง และใกล้ชิด เนื่องจากโหนดทำงานหลายพื้นที่ เวลาที่จะลงไปพื้นที่ ทำให้มีเวลาพบปะกันน้อย ทีมวิจัยอยากผู้ประสานงานโหนดหรือพี่เลี้ยงงานวิจัยลงพื้นที่บ่อยขึ้น
- 2) การทำงานของ สกว. มีระยะเวลาจำกัด เมื่อหมดสัญญา ก็ไม่ได้นำต่อ ยอดผลงานวิจัยที่เด่น ไม่สามารถขยายผลทำต่อ จบแล้วจบไป งานวิจัยเด่นๆ น่าจะขยายผลทำต่อ

จ.ความคาดหวังของนักวิจัยเกี่ยวกับงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในอนาคต

- 1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้งานวิจัยเป็นเครื่องมือ เชื่อมต่อกับองค์กรอื่นๆ ในชุมชน โดยใช้ประเด็นร่วม เช่น อบต. กับ อบต. ด้วยกัน หรือ สถานื่อนามัย โรงเรียน วัด
- 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้งานวิจัยในประเด็นที่ดำเนินการอยู่เป็นเครื่องมือ เพื่อเชื่อมโยงกับประเด็นอื่นๆ เมื่อทำงานวิจัยเสร็จแล้ว สามารถเอาผลไปต่อยอดกับงานวิจัยอื่นๆ ได้ อย่างเช่น อบต. ทำวิจัยขยะ ผลจากการทำ ก็เกิดธนาคารขยะ และเกิดการสร้างปุ๋ยจากขยะ เป็นต้น
- 3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำข้อมูลจากพื้นที่มาเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายพัฒนาพื้นที่
- 4) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้ข้อมูลจากงานวิจัยมาสร้างกฎระเบียบในชุมชน
- 5) เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงาน คลุกคลีกับชาวบ้านมากขึ้น ใช้ข้อมูลที่ได้มาจากการจัดการข้อมูลแบบมีส่วนร่วมในการวางแผน/กิจกรรมต่างๆ ร่วมกับชาวบ้านมากขึ้น
- 6) ชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านวิถีคิด ทำให้เกิดภาพความเข้มแข็งในชุมชน ชุมชนคิดเป็นแก้ไขปัญหาของชุมชนเองเกิดความสามัคคีในชุมชน เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชนเกิดความเชื่อมั่นในองค์กร เกิดเครือข่าย

ข. ข้อเสนอเกี่ยวกับทิศทางในการขับเคลื่อนงานต่อจากเวที

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามความคาดหวังในข้อ จ. นักวิจัยทั้งในส่วนที่เป็นคนในชุมชน และเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีข้อเสนอว่าควรจะมีการดำเนินการขับเคลื่อนผลักดันเรื่องต่างๆ ดังนี้

- 1) การพัฒนาคนรุ่นใหม่ที่จะมาทำงานชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มาเรียนรู้การทำงานวิจัย กระบวนการจัดการ เปิดพื้นที่ให้คนมามีส่วนร่วมมากขึ้น
- 2) การถอดบทเรียนการทำงาน องค์ความรู้เฉพาะประเด็น แต่ละพื้นที่ทำ เช่น เรื่อง เด็กเยาวชน การจัดการทรัพยากร การจัดการขยะ จะทำให้ได้ชุดความรู้ที่มีพลัง
- 3) การสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการสร้างประเด็น จะเป็นเครือข่ายข้ามพื้นที่ หรืออาจจะเครือข่ายข้ามจังหวัด
- 4) ขยายเครือข่ายปฏิบัติการวิจัยไปยังพื้นที่อื่นๆ
- 5) อยากจะเสนอสิ่งดีๆ ที่ตัวเองทำต่อสาธารณะ
- 6) พัฒนาระบบข้อมูลชุมชนเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น
- 7) พัฒนาระบบข้อมูลชุมชน โดยใช้ข้อมูลจากงานวิจัยเป็นฐาน เพื่อจัดทำเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน
- 8) การนำเอากระบวนการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นหรือองค์ความรู้จากงานวิจัย มาพัฒนาเป็นหลักสูตรของชุมชน เช่น หลักสูตรการเรียนรู้ด้านเกษตรยั่งยืน หลักสูตรการเรียนรู้เรื่องการจัดการขยะชุมชน เป็นต้น
- 9) การขับเคลื่อนองค์ความรู้สู่นโยบายระดับชาติ ทีมวิจัยมองว่าองค์ความรู้ที่มีอยู่น่าจะเชื่อมโยงกับนโยบายระดับพื้นที่และระดับชาติได้
- 10) การหนุนเสริมและให้กำลังใจนักวิจัย ในการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากนักวิจัยบางส่วนมีความรู้สึกเหนื่อยล้ากับการวิจัย

โดยนักวิจัยจากพื้นที่ต่างๆ มีข้อเสนอต่อ สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น ดังนี้

- 1) สกว. ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น ต้องให้สนับสนุนการทำวิจัยเพื่อท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง
- 2) สกว. ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น ควรจะดำเนินการเผยแพร่ผลงานวิจัยต่อสาธารณะให้มากขึ้น
- 3) สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น ควรจะจัดให้มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักวิจัยในพื้นที่ และเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง
- 4) สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น ควรหาแนวทางและวิธีการในการลดขั้นตอนการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นให้คล่องตัวและง่ายขึ้น เช่น จะพัฒนาโครงการในระยะเวลาที่สั้นลงได้อย่างไร หรือจะเขียนรายงานการวิจัยอย่างไรให้ง่ายขึ้น เป็นต้น

- 5) สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น ควรมีการพัฒนากลไกในการยกย่องผลงาน ยกย่องนักวิจัย อย่างกว้างขวางและแพร่หลาย เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับนักวิจัย

และนักวิจัยจากพื้นที่ต่างๆ มีข้อเสนอต่อชุมชนดังนี้

- 1) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ควรจะต่อยอดงานวิจัย โดยการนำเอาความรู้จากงานวิจัย ไปผลักดันให้เกิดเป็นนโยบายระดับท้องถิ่น เช่น นโยบายและข้อบัญญัติเกี่ยวกับการจัดการขยะ นโยบายและข้อบัญญัติเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรชุมชน เป็นต้น
- 2) ในระดับชุมชน น่าจะใช้กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น มาจัดทำทำระบบข้อมูลของชุมชน เพื่อนำไปจัดทำเป็นแผนชุมชน เพื่อใช้แก้ไขปัญหาภายในชุมชนต่อไป

สรุปเนื้อหารายละเอียดเกี่ยวกับข้อเสนอทิศทางการขับเคลื่อนงาน ประเด็นการบริหารจัดการท้องถิ่น

จากการประมวลข้อเสนอเกี่ยวกับทิศทางการขับเคลื่อนงานประเด็นการบริหารจัดการท้องถิ่น ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่ามีการเสนอประเด็นที่ผู้เข้าร่วมประชุมสนใจจำนวน 6 ประเด็น ได้แก่

- 1.การพัฒนาคนรุ่นใหม่ในการทำงานวิจัย
- 2.ถอดบทเรียนการทำงาน องค์ความรู้การทำงาน
- 3.การพัฒนาเครือข่ายการทำงาน
- 4.การสื่อสารงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ในประเด็นการบริหารจัดการท้องถิ่น
- 5.การพัฒนาระบบข้อมูลชุมชน
- 6.การผลักดันองค์ความรู้สู่ระดับนโยบาย

ภายหลังการหารือในที่ประชุมทำให้ได้ประเด็นในการแลกเปลี่ยน เพื่อระดมข้อเสนอทิศทางการขับเคลื่อนงานในเรื่องต่างๆ จำนวน 4 ประเด็น คือ

- 1.การพัฒนาคนรุ่นใหม่ในการทำงานวิจัย
 - 2.การพัฒนาเครือข่ายการทำงาน
 - 3.การพัฒนาระบบข้อมูลชุมชน
 - 4.การผลักดันองค์ความรู้สู่ระดับนโยบาย
- โดยการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นของกลุ่มต่างๆ สรุปเนื้อหาได้พอสังเขป ดังนี้

กลุ่มที่ 1 การพัฒนาคนรุ่นใหม่

1.ความหมายของคนรุ่นใหม่

กลุ่มได้แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นซึ่งกันถึงความหมายของคนรุ่นใหม่ในกลุ่มต้องการให้เกิดการพัฒนา และได้ข้อสรุปร่วมกันว่า “คนรุ่นใหม่” ในกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นในประเด็นการบริหารจัดการท้องถิ่น หมายถึง คนที่อยู่ในวัยเด็กและเยาวชน และคนที่ยังไม่เคยสัมผัสหรือเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น

คนรุ่นใหม่ในความหมายของกลุ่ม จึงหมายถึงเด็กและเยาวชน ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครู พระสงฆ์ ข้าราชการ พ่อค้านักธุรกิจ หรือผู้บริหารท้องถิ่นที่มีความประสงค์จะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง และมีความประสงค์ที่จะเรียนรู้วิธีการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น

2. เป้าหมายในการพัฒนาคนรุ่นใหม่

2.1) ถ่ายทอดประสบการณ์เพื่อปรับเปลี่ยนแนวคิด ทักษะ และพัฒนาทักษะการทำงานวิจัยให้กับคนรุ่นใหม่เพื่อสานต่อกระบวนการวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่กลุ่มได้ทำขึ้นในพื้นที่ของตนเอง

2.2) การขยายแนวคิดดีๆ ให้คนรุ่นใหม่ในการทำงานเพื่อท้องถิ่น

2.3) การเติมพลังคนทำงานที่กำลังทำวิจัยเพื่อท้องถิ่นอยู่

2.4) นำเอามุมมองในการทำงานใหม่ๆ จากคนรุ่นใหม่เพื่อนำมาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำงานในพื้นที่ให้ดีขึ้น

กระบวนการพัฒนาคนรุ่นใหม่ในความเห็นของกลุ่ม จึงเป็นกระบวนการพัฒนาที่เน้นการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างคนทำงานวิจัยเดิมในพื้นที่ และคนรุ่นใหม่ที่จะเข้ามาเป็นผู้สานต่องานวิจัยในอนาคต นั่นคือ คนทำงานวิจัยเดิมจะทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น และการบริหารจัดการท้องถิ่นให้กับคนรุ่นใหม่ และคนรุ่นใหม่จะเป็นผู้คอยเติมมุมมอง และแนวคิดใหม่ๆ ในการทำงานให้กับคนทำงานวิจัยเดิมในพื้นที่

3. แนวทางและวิธีการในการทำงาน

พัฒนาทีมวิจัยในพื้นที่ให้เป็นกลุ่มแกนนำ เพื่อชักชวนคนรุ่นใหม่ให้เข้ามาเรียนรู้และร่วมทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น โดยกิจกรรมที่ประกอบไปด้วย

3.1) การเชิญชวนให้เข้าร่วมเวทีต่างๆ ระหว่างกระบวนการวิจัย หรือเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรมวิจัย เช่น การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นต้น กลุ่มแกนนำจะทำการวิเคราะห์ความสนใจ และวิเคราะห์คนในชุมชนที่มีศักยภาพในการทำงานชุมชน และอาศัยความสัมพันธ์เดิมที่มีกับคนในชุมชน ในฐานะเพื่อน พี่น้อง ชักชวนให้เข้าร่วมเรียนรู้

3.2) การจัดค่าย หรือการจัดฝึกอบรม การจัดอบรมเพื่อฝึกทักษะให้กับกลุ่มแกนนำเป็นสิ่งสำคัญที่กลุ่มมีความเห็นว่าจะต้องดำเนินการก่อนการจัดค่าย หรือจัดฝึกอบรมให้คนรุ่นใหม่เพื่อให้กลุ่มแกนนำ มีทักษะในการประสานความร่วมมือและสร้างความเข้าใจกับหน่วยงานและภาคีเครือข่ายต่างๆ โดยทักษะสำคัญที่กลุ่มแกนควรจะได้เรียนรู้คือ ทักษะในการวิเคราะห์คน ทักษะในการสื่อสาร ทักษะในการประชาสัมพันธ์

การจัดค่าย หรือการจัดฝึกอบรม สำหรับคนรุ่นใหม่ ควรเป็นการจัดค่ายหรือการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ให้คนรุ่นใหม่ได้เรียนรู้จากของจริง คนทำงานจริงๆ ชุมชนวิจัยจริงๆ เช่น พาไปศึกษาดูงาน เป็นต้น เนื้อหาของการเรียนรู้ควรประกอบด้วย แนวคิดเกี่ยวกับการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม แนวคิด และประสบการณ์การบริหารจัดการท้องถิ่นและการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในประเด็นที่ทีมวิจัยในพื้นที่เดิมทำอยู่ก่อนแล้ว แนวคิดการพัฒนาและการจัดการตามประเด็นที่คนรุ่นใหม่สนใจ เช่น การจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมชุมชน การฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่น

3.3) การเปิดโอกาสให้คนรุ่นใหม่ทดลองปฏิบัติ เพื่อเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง

3.4) การทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี หรือแบบอย่างในการทำงานให้คนรุ่นใหม่เห็น นั้นหมายถึง การทำงานวิจัยให้เข้มข้น มีผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรมให้เห็น เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน

4.สิ่งที่อยากให้ สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่นหนุนเสริม

- 4.1) งบประมาณในการจัดกิจกรรมต่างๆ
- 4.2) การฝึกทักษะความรู้ เติมเต็มเทคนิควิธีการทำงานให้กับกลุ่มแกนนำในการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข วิธีการสร้างสัมพันธ์ วิธีการสื่อสาร การผลิตสื่อและประชาสัมพันธ์ รวมทั้งวิธีการสร้างเครือข่าย
- 4.3) การสนับสนุนการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในประเด็นที่คนรุ่นใหม่สนใจ
- 4.4) มีกลไกในการพิจารณารายงาน และการพัฒนาทักษะในการเขียนรายงานตามระดับการทำงานของทีมวิจัย
- 4.5) การจัดทำคู่มือหรือหลักสูตรในการบริหารจัดการโครงการวิจัย และการบริหารจัดการงบประมาณ รวมทั้งเทคนิควิธีการทำงานชุมชนที่เข้าใจง่าย
- 4.6) การติดต่อประสานงานนักวิชาการให้มาทำงานและเรียนรู้ร่วมกับชุมชน

กลุ่มที่ 2 การพัฒนาระบบข้อมูล

1.สถานการณ์การจัดการข้อมูลชุมชน

1) ข้อมูลชุมชนที่มีอยู่เป็นข้อมูลแยกส่วน มีการจัดการโดยหน่วยงานหลายหน่วยงาน แต่ละหน่วยงานมีฐานคิดและวิธีการในการจัดเก็บแตกต่างกัน เช่น เก็บเป็นรายเดือน เก็บเป็นรายปี ทำให้ฐานข้อมูลหลายเรื่องไม่ตรงกัน

2) การเชื่อมต่อบริบบข้อมูลของหน่วยงานต่างๆ ในชุมชน ยังไม่มีประสิทธิภาพ บางครั้งเมื่อทำเรื่องขอข้อมูลที่เป็นต้องใช้ไปยังหน่วยงานเจ้าของข้อมูล กลับไม่ได้รับความร่วมมือ หรือให้การตอบสนองล่าช้า

3) ฐานข้อมูลชุมชนที่มีอยู่ในแต่ละหน่วยงานไม่เป็นปัจจุบัน

4) มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งที่มีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลตำบลในพื้นที่ของตนเองอยู่ก่อนแล้ว โดยมีการติดตั้งระบบอินเทอร์เน็ตชุมชน มีการติดตั้ง wireless และมีเจ้าหน้าที่ดูแลรับผิดชอบประจำ

5) เจ้าหน้าที่ที่ดูแลรับผิดชอบเรื่องการจัดเก็บข้อมูลจัดเก็บข้อมูลไม่ครบถ้วน

6) ในพื้นที่ที่มีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลตำบล มีความพยายามรวบรวมข้อมูลชุมชนไว้หลายเรื่องแล้ว แต่พบว่าข้อมูลเกี่ยวกับองค์ความรู้และกระบวนการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นยังไม่ได้มีการจัดเก็บไว้

2.เป้าหมายในการพัฒนาฐานข้อมูลชุมชน

1) ทำฐานข้อมูลชุมชนให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

2) ทำฐานข้อมูลชุมชนให้เป็นปัจจุบัน

3) เชื่อมต่อบริบบฐานข้อมูลของแต่ละหน่วยงานให้เชื่อมโยงถึงกันได้

4) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำเอาฐานข้อมูลชุมชนไปวางแผนในการพัฒนาท้องถิ่น

5) พัฒนาทักษะของเจ้าหน้าที่ ชาวบ้านและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการข้อมูล

3.การใช้ประโยชน์ของฐานข้อมูลชุมชน

1) นำไปสู่จัดตั้งศูนย์ข้อมูลตำบลที่มีเอกสาร แผนที่ความรู้ หลักสูตรท้องถิ่น ที่พร้อมนำเผยแพร่

2) นำไปสู่การจัดตั้งสถาบันการจัดการความรู้ของท้องถิ่น ที่รวบรวมเอาองค์ความรู้เรื่องงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ความรู้และภูมิปัญญาต่างๆ ของท้องถิ่นมาอยู่ที่เดียวกัน โดยมีลักษณะเป็นระบบข้อมูลที่พร้อมใช้งานและพร้อมเผยแพร่

4.ผู้ดำเนินการ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการหลัก โดยสกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น เป็นผู้หนุนเสริมเรื่องกระบวนการพัฒนาระบบข้อมูลชุมชน เป็นผู้รวบรวมเอาองค์ความรู้ที่เกิดจากกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ทั้งหมดมาบรรจุไว้

5.แนวทางในการดำเนินการ

กลุ่มมีความต้องการให้มีการพัฒนาระบบข้อมูลชุมชนที่รอบด้าน เช่นการศึกษา สาธารณสุข คุณภาพชีวิตประชากร สวัสดิการ แผนที่ภาษี การประกอบอาชีพ สิ่งแวดล้อมชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น แต่ในทางปฏิบัติกลุ่มมีความเห็นว่าควรมีการคัดเลือกประเด็นข้อมูลประเด็นใดประเด็นหนึ่ง มาทดลองขับเคลื่อนงานก่อน ดังนั้นแนวทางในการดำเนินการ ควรประกอบไปด้วย

- 1) การคัดเลือกพื้นที่นำร่อง
- 2) การกำหนดประเด็นในการพัฒนาระบบข้อมูล
- 3) การพัฒนาทักษะของเจ้าหน้าที่ และชาวบ้าน รวมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการข้อมูล และตรวจสอบข้อมูล
- 4) การพัฒนาระบบข้อมูลชุมชน/ศูนย์ข้อมูลตำบล
- 5) การพัฒนาการเชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูลของหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่

6.สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น ควรจะหนุนเสริมอย่างไร

- 1) จุดประกายเรื่องแนวคิดผู้บริหารท้องถิ่น ด้วยองค์ความรู้ในการจัดการปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นทั้งหมดที่สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่นมี
- 2) จัดกระบวนการเรียนรู้เรื่องการจัดการข้อมูลชุมชนให้กับผู้ที่สนใจ ทั้งในเรื่องของวิธีการได้มาซึ่งข้อมูล วิธีการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูล วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล วิธีการตรวจสอบข้อมูล การพัฒนาระบบฐานข้อมูลชุมชน และการนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์
- 3) จัดกระบวนการเรียนรู้เรื่องวิธีการใช้โปรแกรมท้องถิ่นทั่วไทยให้กับเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กลุ่มที่ 3 การพัฒนาเครือข่าย

1.วัตถุประสงค์ในการพัฒนาเครือข่าย

- 1) สร้างจิตสำนึกรักชุมชน ให้มีส่วนร่วมในการลดปริมาณขยะของชุมชน
- 2) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างพื้นที่ที่สนใจปัญหาเดียวกัน
- 3) ค้นหาผู้ร่วมอุดมการณ์ เพื่อขยายผลจากการทำงานวิจัยไปยังพื้นที่อื่นๆ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ
- 4) หารูปแบบวิธีการทำงานระหว่างพื้นที่
- 5) ขยายวิธีการทำงานวิจัยไปสู่ประเด็นปัญหาอื่นๆ ในพื้นที่

2.สิ่งที่จะนำไปแลกเปลี่ยนกับเครือข่าย

- 1) ความรู้จากการทำงานวิจัย ดอกผลจากการทำงานวิจัย กิจกรรม/โครงการในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากงานวิจัย
- 2) กระบวนการและวิธีการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่น

3.วิธีการดำเนินการ

- 1) จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันระดับพื้นที่ ระดับตำบล ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับประเทศ โดย
 - ระดับพื้นที่จะจัดให้มีการประชุมทุกเดือน
 - ระดับอำเภอ และระดับจังหวัด ประชุมทุก 3 เดือน
 - ระดับภาค และระดับประเทศ ประชุมปีละ 1 ครั้ง
- 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาหนุนเสริมต่อยอดประเด็นที่ทีมวิจัยทำ
- 3) หน่วยงานอื่นเข้ามาหนุนเสริมการทำงาน เช่น สรส. เข้ามาหนุนเสริมเรื่องสุขภาพสิ่งแวดล้อม นักวิชาการเข้ามาหนุนเสริมความรู้เรื่องการจัดการและเทคนิคต่างๆ
- 4) มีการจัดตั้งคณะกรรมการระดับเครือข่าย เพื่อให้การติดต่อประสานงานกันเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

4.สิ่งที่อยากให้ สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่นหนุนเสริม

- 1) การประสานงานในระดับเวที ระดับพื้นที่ ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับภาค ระดับประเทศ
- 2) การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมของเครือข่ายอย่างกว้างขวาง
- 3) การหนุนเสริมในเรื่องงบประมาณ

กลุ่มที่ 4 การผลักดันความรู้สู่นโยบายระดับพื้นที่และระดับประเทศ

1.ทิศทางในการขับเคลื่อน

1) การผลักดันความรู้สู่นโยบายระดับพื้นที่ เป็นการผลักดันที่สามารถขับเคลื่อนได้ โดยอาศัยกระบวนการหนุนเสริมของสกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป้าหมายสำคัญของการผลักดันความรู้สู่นโยบายระดับพื้นที่ คือ

- การทำให้เกิดแผนชุมชนบนฐานของความรู้จากการทำงานวิจัย
- การพัฒนาศักยภาพคนทำงานทั้งในระดับปฏิบัติการ และระดับบริหาร
- การขยายเครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ใช้งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นเครื่องมือในการพัฒนาพื้นที่

2) การผลักดันความรู้สู่นโยบายระดับจังหวัดและระดับประเทศ เป็นการผลักดันที่ต้องอาศัยความรู้ อาศัยกลุ่มคนที่มีพลัง การประเมินศักยภาพของทุนความรู้ ทุนคนที่มีอยู่ว่ามีพลังพอในการสื่อสารเพื่อการผลักดันสู่นโยบายระดับเหนือพื้นที่นั้นว่ามีอยู่อย่างไรจึงเป็นไรสำคัญ กลุ่มคาดหวังให้มีการขยายผลและหนุนเสริมการทำงานแบบสั่งการจากเบื้องบน โดยเสนอให้สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น เป็นผู้ขับเคลื่อนเชื่อมประสานกับหน่วยงานระดับกรมและระดับกระทรวง เพื่อให้ออกมาตรการหรือมีกลไกในการหนุนเสริมให้การนำเอางานวิจัยเพื่อท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาท้องถิ่นมีความสะดวกและง่ายขึ้น ไม่ติดกับกฎระเบียบต่างๆ

2.ปัญหาและอุปสรรคของการขับเคลื่อนงานในระดับนโยบาย

1) ความไม่ชัดเจนในเป้าหมายในระดับนโยบายว่าอยากให้เกิดอะไรขึ้น ระหว่างการนำเอาองค์ความรู้ไปใช้ในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น การขยายเครือข่ายการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น หรือทั้งสองเป้าหมายรวมกัน

2) การขับเคลื่อนนโยบายระดับต่างๆ ต้องมีองค์ความรู้ที่หนักแน่นและเป็นที่ยอมรับที่ผ่านมา ยังไม่มีกระบวนการวิเคราะห์สังเคราะห์ชุดความรู้ที่สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่นมีว่า มีองค์ความรู้ที่มีพลังในเรื่องใดบ้าง และองค์ความรู้นั้นสามารถขับเคลื่อนผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางนโยบายในระดับใดบ้าง

3) ผู้บริหารและผู้กำหนดนโยบายส่วนใหญ่ ยังไม่เข้าใจถึงแนวคิด หลักการและการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นในการพัฒนาท้องถิ่นว่าเกิดประโยชน์อย่างไร ทำให้ไม่เห็นความสำคัญ และไม่มีกลไกหรือมาตรการในการหนุนเสริมการทำงานในระดับพื้นที่

4) กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นกระบวนการที่ต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการ ซึ่งไม่สอดคล้องกับการทำงานของภาครัฐที่มีระยะเวลาเป็นตัวบีบให้เกิดผลในเชิงรูปธรรม ทำให้เจ้าหน้าที่ภาครัฐส่วนใหญ่ไม่สนใจจะนำเอากระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นไปใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาท้องถิ่น

5) สมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บางส่วนยังไม่เข้าใจบทบาทของตนเอง บางคนยังมีทัศนคติว่างานพัฒนาหมู่บ้านเป็นหน้าที่ของฝ่ายบริหารบ้าง เป็นของข้าราชการประจำบ้าง

ตนเองมีหน้าที่มาประชุมในสภา ทำให้การขยับงานในระดับพื้นที่ในการออกข้อบัญญัติ หรือการปรับปรุงกระบวนการจัดทำแผนชุมชนเป็นไปโดยยากลำบาก

3. ข้อเสนอแนะทางในการผลักดันองค์ความรู้สู่นโยบาย

- 1) ต้องมีการพัฒนาคนทำงานวิจัยรุ่นใหม่ที่มีความหลากหลายทางอาชีพ และทางความรู้
- 2) สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่นต้องมีกระบวนการสังเคราะห์และวิเคราะห์องค์ความรู้จากงานวิจัย และจัดเวทีผลักดันความรู้สู่นโยบายระดับประเทศ ทั้งในเรื่องของการใช้ความรู้จากงานวิจัยสู่การกำหนดนโยบายในการจัดการปัญหาและพัฒนาท้องถิ่น และเรื่องของนโยบายการหนุนเสริมการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในระดับหน่วยงาน
- 3) สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น ควรมีกลไกในการวิเคราะห์ช่องทางทางนโยบายว่า ควรจะมีการผลักดันองค์ความรู้เรื่องใด ในช่วงเวลาใด แก่ใคร และมีความคาดหวังจะให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางนโยบายเรื่องใดขึ้น
- 4) สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่นควรมีการปรับปรุงกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น ให้ง่าย และใช้ระยะน้อยลง อย่างน้อยควรเปิดโอกาสให้ทีมงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่สามารถทำได้ในระยะสั้น ตั้งแต่กระบวนการพัฒนาโจทย์ การทำงานวิจัยและสรุปผลการวิจัย ภายในเวลา 3-6 เดือน
- 5) สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่นควรมีการพัฒนารูปแบบการสื่อสารงานวิจัย เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายในจำนวนที่มากขึ้นทั้งเป้าหมายในระดับพื้นที่ และเป้าหมายในระดับผู้กำหนดนโยบาย และมีเนื้อหาที่สามารถเข้าใจได้โดยง่าย
- 6) สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น ควรมีกลไกในการหนุนเสริมกระบวนการพัฒนาเครือข่ายการจัดการความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการท้องถิ่นในประเด็นต่างๆ
- 7) สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น ควรกำหนดเป้าหมายพื้นที่การทำงานขับเคลื่อนเพื่อขยายผลการทำงานในประเด็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการใช้งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในการพัฒนาท้องถิ่นในลักษณะของพื้นที่นำร่อง หรือกำหนดเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ ว่าต้องการให้เกิดในพื้นที่ใดบ้าง และในจำนวนเท่าใด
- 8) สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่นควรมีกระบวนการในการพัฒนาศักยภาพพี่เลี้ยงโครงการวิจัยในการหนุนเสริมการทำงานพื้นที่ให้มีคุณภาพและมีความเข้มข้นมากขึ้น

สรุปประสบการณ์การทำงานของ พี่เลี้ยงโครงการวิจัย และศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ในการขับเคลื่อนงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. ประสบการณ์จากพื้นที่จริง

เน้นการทำงานร่วมกับชุมชนเป็นหลัก เนื่องจากมองว่าถ้าเริ่มขยับงานที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นแห่งแรกอาจจะขยับงานได้ยาก เพราะคิดว่าเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคงยังไม่สนใจจะทำงานวิจัยเนื่องจากมีภารกิจที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติกำหนดหน้าที่ที่ต้องทำและควรจะทำไว้ค่อนข้างมาก ระหว่างการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดตรัง จะพยายามเชื่อมร้อย สมาชิกองค์กรการบริหารส่วนตำบล เข้ามาเรียนรู้เรื่องการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นของชาวบ้าน โดยคาดหวังว่าเมื่อกลุ่มคนทำงานวิจัยท้องถิ่นมีความเข้มแข็งขึ้น จะทำให้ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่วิจัยนำเอาข้อมูลและข้อค้นพบจากการวิจัยเพื่อท้องถิ่นไปใช้ประโยชน์ และหนุนให้เกิดกิจกรรมของพื้นที่อย่างต่อเนื่องต่อไป

ดอกผลที่เกิดขึ้นจากการขับเคลื่อนงานของศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดตรัง โดยใช้ชุมชนเป็นฐานและเกื้อหนุนให้เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้ามารับรู้และเรียนรู้กระบวนการทำงานวิจัยของชาวบ้าน ทำให้ในวันนี้อำเภอการบริหารส่วนตำบลหลายแห่ง ได้เข้ามาต่อยอดการวิจัยโดยการสนับสนุนกิจกรรมวิสาหกิจชุมชน เช่นการพัฒนาอาชีพที่ตำบลนาหมื่นศรี สนับสนุนการพัฒนางานโครงการยุทธธรรมชุมชน และโครงการแก้ไขปัญหาที่ดิน ภายใต้โครงการของศูนย์ต่อสู้ความยากจน

สำหรับเครื่องมือและเทคนิคในการทำงานของศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดตรัง มีดังนี้

1) การวิเคราะห์พื้นที่เพื่อพัฒนาโครงการวิจัย

ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดตรัง มีหลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์พื้นที่คือ

- วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่ และความสัมพันธ์ระหว่างนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนันและผู้ใหญ่บ้าน ว่ามีความเป็นไปได้ที่จะทำให้การดำเนินโครงการวิจัยสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งในพื้นที่หรือไม่
- วิเคราะห์ความสนใจและความต้องการของพื้นที่ ว่าต้องการที่จะเรียนรู้และนำเอากระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นเพื่อนำไปแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นของตนเองจริงๆ โดยพร้อมที่จะทุ่มเทเวลาในการทำงานอย่างเต็มที่

2) การพัฒนาทีมวิจัย

ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดตรังจะพยายามพัฒนาทีมวิจัยให้มีองค์ประกอบประกอบด้วยภาคส่วนต่างๆ ทั้งผู้ใหญ่บ้าน กำนัน คนในพื้นที่และเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่น โดยเฉพาะผู้นำชุมชนและผู้บริหารท้องถิ่น หากไม่สามารถเป็นนักวิจัยได้ ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดตรัง จะเชิญให้มาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในกิจกรรมต่างๆ ระหว่างทำวิจัย หรือเชิญเป็นที่ปรึกษาโครงการวิจัย

3) การพัฒนาโจทย์วิจัย

มีสองลักษณะคือ พัฒนาจากความต้องการของคนในพื้นที่ และพัฒนาตามภาระงานหรือตามความสนใจของเจ้าหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4) การหนุนเสริมทีมวิจัย

ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดตรังใช้วิธีการหนุนเสริมให้ความรู้เรื่องการบริหารจัดการงบประมาณ การพัฒนาศักยภาพนักวิจัยในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งวิธีการเขียนรายงาน

2.ประสบการณ์จากพื้นที่สตูล

ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสตูล ไม่มีงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่ขับเคลื่อนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยตรง ส่วนใหญ่จะทำกับชาวบ้าน ระหว่างการทำงานวิจัยจะเชื่อมร้อยองค์กรบริหารส่วนตำบล เข้ามา โดยในช่วงการพัฒนาโครงการ จะทำการวิเคราะห์ผู้เกี่ยวข้องที่จะเข้าร่วมโครงการ ว่าการทำกิจกรรมแต่ละครั้งนั้น องค์กรบริหารส่วนตำบลจะมีส่วนมาร่วมตรงไหนบ้าง ส่วนใหญ่จะเชิญเจ้าหน้าที่องค์กรบริหารส่วนตำบลเข้าร่วมเวทีทุกครั้ง เริ่มเชื่อมร้อยเจ้าหน้าที่องค์กรบริหารส่วนตำบลตั้งแต่วันแรกจนถึงวันสุดท้าย เพื่อให้เข้ามาเรียนรู้เรื่องกระบวนการวิจัย และส่งเสริมการทำงานของคนในพื้นที่ตามบทบาทที่องค์กรบริหารส่วนตำบลมี ตามแผนงานที่องค์กรบริหารส่วนตำบลอยากจะทำให้เกิดขึ้นในพื้นที่

3.ประสบการณ์จากสำนักงานประสานงานวิจัยเชิงบูรณาการ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ก่อนหน้าที่จะเข้ามาขับเคลื่อนผลักดันให้เจ้าหน้าที่องค์กรบริหารส่วนตำบลเรียนรู้และทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นนั้น การทำงานในระยะแรกมุ่งเน้นให้ชุมชนเป็นคนทำวิจัย และใช้กระบวนการวิจัยเชื่อมร้อยเจ้าหน้าที่องค์กรบริหารส่วนตำบลเข้ามาคล้อยคลึงกับพื้นที่อื่นๆ ต่อมาเจ้าหน้าที่องค์กรบริหารส่วนตำบลหลายพื้นที่ที่มีโอกาสเรียนรู้การทำงานวิจัยของชาวบ้าน และเห็นว่ากระบวนการวิจัยนั้นก่อให้เกิดประโยชน์กับพื้นที่จริง จึงเกิดความสนใจอยากจะนำเอากระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นมาใช้เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นบ้าง ในที่สุดทางสำนักงานฯ จึงริเริ่มผลักดันการทำงานผลักดันให้สมาชิกองค์กรบริหารส่วนตำบลให้เข้ามาเรียนรู้และทำวิจัยเพื่อท้องถิ่น เป็นงาน Area base เชื่อมร้อยองค์กรบริหารส่วนตำบลหลายๆ แห่งในพื้นที่อำเภอตอนยสะเกิดให้มาเรียนรู้และทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นร่วมกัน

เครื่องมือและเทคนิคในการขับเคลื่อนงานที่สำคัญ ได้แก่

1) การวิเคราะห์พื้นที่เพื่อพัฒนาโครงการวิจัย

สำนักงานประสานงานวิจัยเชิงบูรณาการ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จะทำการวิเคราะห์พื้นที่ ความต้องการและความสนใจของคนในพื้นที่ว่ายินดีที่จะเรียนรู้ที่จะใช้งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นเครื่องมือในการจัดการปัญหาหรือพัฒนาพื้นที่ของตนเองหรือไม่ รวมทั้งวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่ประกอบด้วย เพื่อประเมินในเบื้องต้นว่าหากทำการพัฒนาโครงการในพื้นที่นั้นๆ จะเป็นผลสำเร็จ คือ การได้คน ได้งาน ได้ใจของคนในพื้นที่หรือไม่ หากพิจารณาแล้วเห็นว่าพื้นที่นั้นมีความเป็นไปได้ที่จะประสบความสำเร็จในการขับเคลื่อน ที่งานของสำนักงานประสานงานวิจัยเชิงบูรณาการ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จึงจะทำหนุนเสริมให้เกิดกิจกรรมการพัฒนาโจทย์วิจัย และพัฒนาทีมวิจัยในพื้นที่ต่อไป

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสำนักงานฯ และคนในพื้นที่เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่สำนักงานฯ ให้ความสำคัญ เพราะสำนักงานประสานงานวิจัยเชิงบูรณาการ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มีความเห็นว่าการพิจารณาพื้นที่ที่สำนักงานฯ มีความคุ้นเคย และ “รู้เขารู้เรา” จะทำให้เกิดงานวิจัยที่มีพลังมากกว่าการทำงานโดยไม่มีความสัมพันธ์คุ้นเคยกับพื้นที่นั้นๆ เลย

2) การพัฒนาทีมวิจัยในพื้นที่

เพราะสำนักงานประสานงานวิจัยเชิงบูรณาการ มหาวิทยาลัยแม่โจ้มีความเห็นว่า ถ้าได้ทีมวิจัยที่มีเป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน เป็นที่ยอมรับของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล การวิเคราะห์ระบบความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่ ความสัมพันธ์ของคนในตำบล เป็นสิ่งที่สำนักงานประสานงานวิจัยเชิงบูรณาการ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ให้ความสำคัญเป็นพิเศษ เพราะหากไม่ทำการวิเคราะห์ระบบความสัมพันธ์ของคนในชุมชน และคนในตำบล ให้เข้าใจว่าคนในชุมชน และเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กันเป็นอย่างไรบ้างนั้นอาจจะทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มบริหารและกลุ่มสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลระหว่างการทำวิจัยได้

3) การพัฒนาโจทย์วิจัย

หลักการทำงานของสำนักงานประสานงานวิจัยเชิงบูรณาการ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ในการพัฒนาโจทย์วิจัย ก็คือ โจทย์วิจัยจะต้องเป็นโจทย์ที่สามารถเชื่อมร้อยคนให้เข้ามาทำงานร่วมกันได้ และโจทย์วิจัยจะต้องมีความสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ หรือสอดคล้องกับจุดเด่นและศักยภาพของพื้นที่เป็นหลัก

สำนักงานประสานงานวิจัยเชิงบูรณาการ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จะจัดกระบวนการให้คนในชุมชนที่สนใจเข้าร่วมเรียนรู้กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นทำการวิเคราะห์สถานการณ์ต่างๆ ในพื้นที่ก่อน ทั้งสถานการณ์ปัญหา ศักยภาพของพื้นที่ และความสัมพันธ์ของผู้คนและหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่ เพื่อให้เห็นภาพรวมของพื้นที่ทั้งหมด

หลักการต่อมาของการพัฒนาโจทย์ คือการกำหนดประเด็นวิจัย ในอดีตสำนักงานประสานงานวิจัยเชิงบูรณาการ มหาวิทยาลัยแม่โจ้จะชักชวนให้พื้นที่พิจารณากำหนดประเด็นวิจัยจากประเด็นปัญหาที่มีอยู่ในพื้นที่ ว่าจะมีทำการแก้ไขปัญหาได้อย่างไร ต่อมาได้ปรับเปลี่ยนกระบวนการกำหนดประเด็นวิจัย โดยชักชวนให้พื้นที่พิจารณาถึงสิ่งดีๆ ที่มีอยู่ในพื้นที่ ที่จะใช้กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นไปค้นหาสิ่งดีๆ ในพื้นที่ได้อย่างไร และจะทำให้สิ่งดีๆ ในพื้นที่นั้นดีขึ้นได้อย่างไร

4) การหนุนเสริมการทำงานของทีมวิจัยระหว่างการทำวิจัย

สำนักงานประสานงานวิจัยเชิงบูรณาการ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ใช้ “ตลาดนัดรู้” และ “การจับคู่เรียนรู้” ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ทำงานวิจัยในพื้นที่ ให้ “เอาของดี” ที่แต่ละพื้นที่มีและพบระหว่างการทำงานวิจัยมาแลกเปลี่ยนกันเป็นเครื่องมือในการหนุนเสริมทีมวิจัยระหว่างการทำวิจัย จากนั้นสำนักงานประสานงานวิจัยเชิงบูรณาการ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จะจัดกระบวนการติดตามในพื้นที่ว่าภายหลังการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แล้ว ว่าของดีๆ ที่มีอยู่ในชุมชนอยู่แล้วดีขึ้นหรือไม่อย่างไร วิธีการทำงานของทีมวิจัยปรับเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้นบ้างหรือไม่ เพราะอะไร

เทคนิคในการหนุนเสริมการทำงานของพื้นที่ สำนักงานประสานงานวิจัยเชิงบูรณาการ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ใช้วิธีการหนุนเสริมอย่างต่อเนื่องและใกล้ชิด โดยสำนักงานฯ จะพยายามเข้าใจแผนที่ตารางชีวิต หรือสถานที่พบปะนัดหมายของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และทีมวิจัยเพื่อจะได้เข้าไปทำการหนุนเสริมการทำงานของพื้นที่ได้ถูกที่และถูกเวลา ใช้วิธีการหนุนเสริมทั้งที่เป็นทางการ คือการนัดประชุมโดยกำหนดวาระ และวิธีการแบบไม่เป็นทางการ คือ เข้าไปปฏิสัมพันธ์พูดคุย ใ้ถามสารทุกข์สุขดิบของทีม ในสถานที่พบปะของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและทีมวิจัย

การวิเคราะห์และจัดระบบความสัมพันธ์ ระหว่างเจ้าหน้าที่สำนักงานฯกับทีมวิจัย กับชุมชนพื้นที่รวมถึง ปลัดอำเภอ นายอำเภอ เป็นปัจจัยเงื่อนไขสำคัญมากที่สำนักงานประสานงานวิจัยเชิงบูรณาการ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มีความเห็นว่าจะส่งผลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของงานวิจัย

ดอกผลจากการทำงาน

ดอกผลจากการทำงานทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลบางแห่งที่เข้าร่วมเรียนรู้กระบวนการวิจัยทำการจ้างคนขึ้นมา 1 คน ให้มาทำวิจัยเพื่อท้องถิ่นในประเด็นการท่องเที่ยว โดยเฉพาะ ในองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นๆ มีการมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ขององค์กรเข้ามาเป็นทีมวิจัยโดยเฉพาะ เช่น การวิจัยในประเด็นเกษตรอินทรีย์ หรือให้บสนับสนุนการทำวิจัยบางส่วน และมีองค์การบริหารส่วนตำบลแม่โป่ง ซึ่งมีนายกทองสุข ชาติอินทร์จันทร์เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ได้ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นให้มีกลุ่มองค์กรต่างๆ ในชุมชนทำงานวิจัยก่อนกำหนดแผนหรือกิจกรรมพัฒนาใดๆ ในชุมชน

4.ประสบการณ์จากศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จังหวัดลำพูน

เมื่อสามปีก่อน การเชื่อมโยงกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นโจทย์การทำงานโจทย์หนึ่งของศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดลำพูน ว่าจะทำอย่างไรให้โจทย์วิจัยของเราจะไปเชื่อมร้อยกับองค์การบริหารส่วนตำบล จะทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลเข้ามาต่อยอดยกระดับงานวิจัยได้อย่างไร ในการดำเนินงานศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดลำพูนได้เชิญองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 20 แห่งในพื้นที่เข้าร่วมประชุม เพื่อชักชวนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นความสำคัญของการนำเอากระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น ไปเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาท้องถิ่น การประชุมครั้งนั้นมียกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนใจเข้าร่วมกระบวนการและนำเอากระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นไปทดลองปฏิบัติในพื้นที่จำนวน 3 แห่ง

เครื่องมือและเทคนิคในการขับเคลื่อนงาน ได้แก่

1) การพัฒนาทีมวิจัย

ในการพัฒนาทีมวิจัยของศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดลำพูน จะพยายามทำให้ทีมมีองค์ประกอบที่หลากหลาย ทั้งสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แกนนำชุมชน นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในกรณีที่นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดิฉันภารกิจไม่สามารถเข้าร่วมเป็นทีมวิจัยได้นั้น ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดลำพูนจะทำการเชิญนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาเป็นที่ปรึกษาโครงการวิจัยตั้งแต่เริ่มต้นพัฒนาโครงการ เพราะศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดลำพูนมีความเชื่อว่า ถ้าผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัย จะทำให้เกิดความรู้สึกร่วมของการเป็นเจ้าของงานวิจัย และจะทำให้การปฏิบัติงานวิจัยในพื้นที่เป็นไปโดยราบรื่น

2) การพัฒนาโจทย์วิจัย

เดิมโจทย์วิจัยมาจากความสนใจของคนในท้องถิ่น ต่อมาศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดลำพูนจะเข้าไปจัดกระบวนการให้ท้องถิ่นเพื่อร่วมกันค้นหาโจทย์วิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของพื้นที่ โดยใช้การจัดการความรู้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาโจทย์ คล้ายคลึงกับวิธีการพัฒนาโจทย์ของศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มหาวิทยาลัยแม่โจ้

3) การหนุนเสริมทีมวิจัย

ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดลำพูนใช้วิธีการหนุนเสริมให้ความรู้เรื่องการบริหารจัดการงบประมาณ การพัฒนาศักยภาพนักวิจัยในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งวิธีการเขียนรายงาน โดยในบางกิจกรรมนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะให้การหนุนเสริมร่วมด้วย เช่น การสนับสนุนงบประมาณ การส่งเจ้าหน้าที่มาช่วยจัดอบรม เป็นต้น การหนุนเสริมเรื่องทักษะการทำงานวิจัย ใช้ “ตลาดนัดรู้” เป็นเครื่องมือ คล้ายคลึงกับการหนุนเสริมของศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นมหาวิทยาลัยแม่โจ้

ปัจจัยที่สำคัญคือ ถ้านายกเอาด้วยพร้อมที่จะเปลี่ยนวิธีคิดวิธีการทำงาน รูปแบบการสร้างกระบวนการเรียนรู้กับชาวบ้านก็จะง่าย

5.ประสบการณ์จากศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม

การทำงานของศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคามมีสองลักษณะคือ ขับเคลื่อนกับคนในชุมชนก่อนจากนั้นจึงค่อยเชื่อมร้อยกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีจำนวน 1 โครงการ อีกลักษณะหนึ่งคือการชักชวนเจ้าหน้าที่ ทีมบริหาร สมาชิกองค์กรบริหารส่วนตำบลมาร่วมทำงานวิจัยโดยตรง มีจำนวน 3 โครงการ

เครื่องมือและเทคนิคในการขับเคลื่อนงานที่สำคัญ ได้แก่

1) การวิเคราะห์พื้นที่เพื่อพัฒนาโครงการวิจัย

ก่อนดำเนินการวิเคราะห์พื้นที่เพื่อพัฒนาโครงการวิจัยในประเด็นการบริหารจัดการท้องถิ่นที่จะเชื่อมโยงกับงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคามมีความเห็นว่า การกำหนดตรงหรือเป้าหมายในการขับเคลื่อนงานในประเด็นนี้เป็นเรื่องสำคัญ ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจะเป็นจะต้องระบุเป้าหมายในการทำงานของตนเองให้ชัดว่า จะขับเคลื่อนโดยใช้ประเด็นความรู้เป็นหลัก เช่น ประเด็นเกษตรอินทรีย์ ประเด็นการจัดการขยะ หรือว่าจะขับเคลื่อนโดยมุ่งเป้าไปที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหลัก

หากศูนย์ประสานงานวิจัยประสงค์จะขับเคลื่อนงานโดยเอาประเด็นเป็นหลักในการขับเคลื่อนงานเชื่อมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การพิจารณาพื้นที่ที่ต้องพิจารณาพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสนใจในประเด็นนั้นๆ เช่น ถ้าใช้ประเด็นเกษตรอินทรีย์เป็นประเด็นขับเคลื่อน การคัดเลือกพื้นที่ก็ต้องคัดเลือกพื้นที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนใจประเด็นเกษตรอินทรีย์และมีฐานทุนเรื่องเกษตรอินทรีย์ในชุมชนอยู่ก่อนแล้ว

หากศูนย์ประสานงานวิจัยประสงค์จะขับเคลื่อนงานโดยเอาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหลัก โดยไม่กำหนดขอบเขตว่าจะต้องใช้ประเด็นอะไรเป็นประเด็นขับเคลื่อน การวิเคราะห์องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและความเป็นไปได้ในการขับเคลื่อนงานวิจัยในพื้นที่เป็นสิ่งจำเป็นมาก

ในระยะแรกศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม มุ่งขับเคลื่อนงานวิจัยในประเด็นการบริหารจัดการท้องถิ่นโดยเอาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหลัก โดยมีหลักการในการพิจารณาพื้นที่ คือ

- พื้นที่นั้นศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคามมีความรู้จักคุ้นเคยเป็นอย่างดี สามารถมองเห็นคนทำงานในพื้นที่ได้ในเบื้องต้น
- พื้นที่นั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีนโยบายสนับสนุนการทำวิจัย
- พื้นที่นั้นตระหนักถึงปัญหาของชุมชน และตระหนักถึงความสำคัญของการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการปัญหา

2) การพัฒนาทีมวิจัยในพื้นที่

ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม มีความเห็นว่ากุญแจดอกสำคัญในการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การจัดการทีมมีความสำคัญมาก การจัดการทีมนั้นจะต้องมีความสมดุลกันระหว่างทีมวิจัยที่เป็นเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและทีมวิจัยที่เป็นคนในชุมชน เพราะการจัดทีมโดยยึดกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเป็นหลักพบว่า การพัฒนาทีมโดยมุ่งเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหลักนั้นหากมีการเปลี่ยนแปลงเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นการดำเนินการมักไม่ต่อเนื่อง

ในขณะที่การพัฒนาทีมโดยมุ่งกลุ่มคนในชุมชนเป็นหลักนั้น เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะไม่เกิดความรู้สึกร่วม ทำให้เมื่อทีมวิจัยทำงานวิจัยเสร็จ ต้องออกแรงกำลังอีกค่อนข้างมาก เพื่อให้เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยอมรับ และนำไปเปลี่ยนแปลงแผนกิจกรรม หรือนโยบายการทำงาน

3) การพัฒนาโจทย์วิจัย

ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม เล่าให้ฟังถึงเทคนิคในการทำงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่า จุดแรกต้องทำให้ผู้บริหารท้องถิ่นเห็นความสำคัญของกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นให้ได้ ไม่ว่าจะเป็นนายกหรือรองนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เข้าใจว่างานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เป็นเครื่องมือในการเปลี่ยนแปลงวิถีคิด วิถีการทำงานของเจ้าหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้อย่างไร และจะทำให้การทำงานพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีขึ้นได้อย่างไร

เมื่อผู้บริหารท้องถิ่นเห็นด้วยที่จะนำเอางานวิจัยเพื่อท้องถิ่นมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาท้องถิ่นและพัฒนาเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การสนับสนุนด้านอื่นๆ ก็จะตามมา ถ้าผู้บริหารท้องถิ่นเห็นชอบ จุดเริ่มต้นของการพัฒนาโจทย์วิจัยจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็จะตามมา ในกรณีนี้จะใช้ประเด็นอะไรเป็นประเด็นขับเคลื่อนพัฒนาโจทย์ก็ได้ ขอให้ขึ้นอยู่กับความสนใจของพื้นที่เป็นสำคัญ

จุดเริ่มต้นของการพัฒนาโจทย์วิจัยของศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม มีสองลักษณะคือ 1) เป็นประเด็นที่ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคามให้ความสนใจอยู่แล้ว เช่น ประเด็นเกษตรอินทรีย์ ประเด็นการจัดการทรัพยากร และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความสนใจด้วย 2) เป็นประเด็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับนโยบายมาจากภาครัฐส่วนภูมิภาคและส่วนกลาง เช่นประเด็นเศรษฐกิจพอเพียง ประเด็นการแก้ไขปัญหาและพัฒนาเด็กหรือเป็นประเด็นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความสนใจ แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่รู้จะริเริ่มพัฒนากิจกรรมหรือโครงการให้เกิดขึ้นในพื้นที่ได้อย่างไร

การชักชวนพูดคุยเพื่อพัฒนาโจทย์วิจัย ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคามใช้ทั้งวิธีการชักชวนให้พื้นที่ร่วมกันทบทวนสถานการณ์ในพื้นที่ มองถึงปัญหาที่มีอยู่ใน

พื้นที่ และมองให้เห็นของดีที่มีอยู่ในพื้นที่ เพื่อนำมาพัฒนาเป็นโจทย์วิจัยต่อไป คล้ายคลึงกับวิธีการของศูนย์ประสานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มหาวิทยาลัยแม่โจ้

3) การหนุนเสริมทีมวิจัย

3.1) การเตรียมทีมเพื่อขับเคลื่อนงาน

เมื่อโครงการวิจัยได้รับการอนุมัติสนับสนุนงบประมาณ ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม จะเข้าไปจัดกระบวนการเรียนรู้เรื่องการจัดการงบประมาณตามระเบียบของสกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น ให้กับทีมวิจัยในพื้นที่ก่อน จากนั้นจึงเติมเต็มกระบวนการเรียนรู้เรื่องการจัดเวทีชาวบ้านในเรื่องของการเทคนิควิธี เช่นการเตรียมการ การประสานงาน เครื่องมือในการจับและสรุปประเด็น เช่น mind map และการนำเสนอต่อสาธารณะ เมื่อทีมวิจัยได้นำเอาความรู้ที่ได้ไปจัดเวทีในพื้นที่ ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคามจะชักชวนให้ทีมวิจัยทำการสรุปบทเรียนหลังปฏิบัติการ(AAR)

เคล็ดลับที่ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคามใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการงบประมาณและการจัดการเวทีชาวบ้าน ก็คือ การวิเคราะห์ศักยภาพของทีมวิจัย ในระยะเริ่มแรกจะเน้นทีมวิจัยที่มีศักยภาพในการทำงาน ในการสื่อสารก่อนเพื่อเรียนรู้และขับเคลื่อนงานเป็นทัพหน้า จากนั้นจึงให้ทีมวิจัยร่วมกันกำหนดบทบาทของตนเองในทีมว่าแต่ละคนจะมีบทบาทหน้าที่ในกระบวนการวิจัยอย่างไรบ้าง โดยใช้กิจกรรมที่วางแผนไว้ในข้อเสนอโครงการวิจัยเป็นหลัก เช่น ใครจะเป็นคนเก็บข้อมูล ใครจะเป็นคนประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เป็นต้น

3.2) การหนุนเสริมด้านเนื้อหา

สิ่งที่ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคามใช้มากที่สุด คือการ ลงเข้าไปร่วมเวที ตั้งข้อสังเกตข้อมูลที่ได้จากการวิจัย ตั้งข้อสังเกตวิธีการทำงาน และชักชวนให้ทีมวิจัยร่วมกันสังเคราะห์และวิเคราะห์ข้อมูล บางครั้งศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคามจะเชิญนักวิชาการจากภายนอกไปเติมเต็มวิธีคิด และมุมมองในการทำงานให้กับทีมวิจัยด้วย

ทั้งนี้ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคามมีความเห็นว่า เมื่อแบ่งบทบาทหน้าที่ของทีมวิจัย และจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับทีมวิจัยเพื่อนำไปปฏิบัติการในพื้นที่เรียบร้อยแล้ว การให้กำลังใจทีมวิจัยระหว่างการทำวิจัยเป็นสิ่งสำคัญมากที่จะส่งผลต่อโครงการวิจัย

6.ประสบการณ์จากศูนย์ส่งเสริมการวิจัยเพื่อท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาทุ่งกุลาร้องไห้

การทำงานร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลแบ่งได้เป็น 3 ช่วง คือ ช่วงแรกในปี 2548 ขับเคลื่อนงานกับองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรง มีการเชิญชวนนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลมาช่วยกันหาวิธีการ กึ่งพัฒนาโจทย์วิจัย แต่การขับเคลื่อนงานในระยะนี้พบว่า เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีข้อจำกัดในการขับเคลื่อนงานหลายเรื่อง ส่วนหนึ่งติด

ภารกิจงานตามหน้าที่ ส่วนหนึ่งไม่เข้าใจงานวิจัย ส่วนหนึ่งไม่มั่นใจในการทำงานขององค์กรเอกชน องค์กรการบริหารส่วนตำบลจากเดิมที่เข้าร่วมเรียนรู้กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น 6 แห่งในระยะเริ่มแรกลดเหลือเพียง 2 แห่ง

ช่วงที่สอง เป็นช่วงที่ศูนย์ส่งเสริมการวิจัยเพื่อท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาทุ่งกุลาร้องไห้ ใช้ประเด็นชุดประวัติศาสตร์ท้องถิ่น และประเด็นการจัดการทรัพยากรเป็นประเด็นหลักในการทำงานในพื้นที่ ศูนย์ได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบในการทำงานมาเป็นการทำงานร่วมกับผู้นำที่เป็นชาวบ้านก่อน จากนั้นจึงใช้งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่ชาวบ้านทำไปเชื่อมร้อยกับองค์กรการบริหารส่วนตำบล ค่อยๆ ทำ ค่อยๆ ชักชวน จนมีสมาชิกองค์กรการบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์กรการบริหารส่วนตำบลสนใจเข้าร่วมเป็นทีมวิจัย

ช่วงที่สามเป็นเรื่องของการสนับสนุนเรื่องงบประมาณเพื่อดำเนินการวิจัยและต่อยอดงานวิจัยเดิม รวมทั้งการนำเอากระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นไปพัฒนาแผนขององค์กรการบริหารส่วนตำบล โดยใช้เรื่องการจัดการน้ำแบบบูรณาการ และภูมิปัญญาชาวบ้านเป็นตัวขับเคลื่อน การขับเคลื่อนครั้งนี้ได้นายกองค์กรการบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์กรการบริหารส่วนตำบล และปลัดองค์กรการบริหารส่วนตำบลเข้ามาเป็นทีมวิจัยด้วย

เครื่องมือและเทคนิคในการขับเคลื่อนงาน ได้แก่

1) การพัฒนาทีมวิจัย

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนเป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดทีมและบทบาทของนักวิจัยในทีม ศูนย์ส่งเสริมการวิจัยเพื่อท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาทุ่งกุลาร้องไห้จะทำการวิเคราะห์โครงสร้างทางสังคมและระบบความสัมพันธ์ของคนในชุมชน เพื่อค้นหาแกนนำที่จะมีผลต่อความสำเร็จของโครงการวิจัย โดยวิเคราะห์รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ครู ด้วยว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร

หากใครเป็นที่ยอมรับของคนในชุมชนและเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย ศูนย์ส่งเสริมการวิจัยเพื่อท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาทุ่งกุลาร้องไห้จะเชิญชวนให้มาเป็นที่ปรึกษาโครงการวิจัย

2) การพัฒนาโจทย์วิจัย

การพัฒนาโจทย์ของศูนย์ส่งเสริมการวิจัยเพื่อท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาทุ่งกุลาร้องไห้ไม่ได้เริ่มจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยตรง แต่เริ่มจากการร่วมกันคิดของทีมวิจัยที่ประกอบด้วยหลายภาคส่วนทั้งชาวบ้าน ครู กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างไรก็ตามส่วนใหญ่โจทย์วิจัยที่เกิดขึ้นมักจะมีเรื่องเกี่ยวกับการกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การจัดการทรัพยากร การจัดการขยะ เป็นต้น

การพัฒนาโจทย์วิจัยในลักษณะนี้ศูนย์ส่งเสริมการวิจัยเพื่อท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาทุ่งกุลาร้องไห้ มีความเห็นว่าจะเป็นวิธีการกระตุ้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดความสนใจและอยากเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมงานวิจัย

**ประมวลเนื้อหาจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของ
ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นและพี่เลี้ยงโครงการวิจัย
ประเด็นการขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**

ก.ประเด็นในการแลกเปลี่ยน

- 1) เครื่องมือและเทคนิคใดๆ ในการทำงาน
- 2) วิธีการหาคนทำงาน
- 3) วิธีการพัฒนาโจทย์วิจัย
- 4) วิธีการหนุนเสริมทีมวิจัย
- 5) ถ้าจะทำงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะปรับการทำงานอย่างไร

ข.สรุปเนื้อหาในการแลกเปลี่ยน

1. ลักษณะการทำงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มี 4 ลักษณะคือ

1.1) หนุนเสริมให้ชาวบ้านทำงานวิจัยที่หนุนเสริมภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การทำวิจัยเพื่อท้องถิ่นประเด็นการจัดการขยะ การพัฒนาเด็กและเยาวชน การทำเกษตรอินทรีย์ เป็นต้น

1.2) หนุนเสริมให้เจ้าหน้าที่หรือผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นตามความสนใจหรือตามภาระงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การทำวิจัยเพื่อท้องถิ่นเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การพัฒนาอาชีพ การฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

1.3) ชักชวนให้เจ้าหน้าที่หรือผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาเป็นนักวิจัยร่วมหรือเป็นที่ปรึกษาในโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่นในประเด็นต่างๆ

1.4) การนำเอาผลงานวิจัยที่ชาวบ้านทำไปนำเสนอต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อขอรับการสนับสนุนกิจกรรมแบบต่อยอดและต่อเนื่อง

2. ลักษณะของการขับเคลื่อนงาน

2.1) เน้นประเด็นความสนใจของพื้นที่เป็นที่ตั้ง จากนั้นจึงค่อยๆ ชักชวนผู้มีส่วนได้เสียในกลุ่มต่างๆ มาร่วมกันพัฒนาโจทย์วิจัย และพัฒนาทีมวิจัย

2.2) เน้นการจัดการความรู้ (KM) กระตุ้นให้คนในท้องถิ่นทุกภาคส่วน รวมทั้งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกันค้นหาสิ่งดีๆ ในชุมชนของตนเอง ก่อนจะชักชวนสู่กระบวนการพัฒนาโจทย์วิจัยและพัฒนาทีมวิจัย

2.3) กำหนดพื้นที่ยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนในลักษณะ Area base ให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์พื้นที่ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของคนในชุมชน และการวาดภาพอนาคตของชุมชนและผู้มี

ส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นค่อนข้างมาก ก่อนที่จะทำการคัดเลือกพื้นที่ เพื่อพัฒนา
 วิทยุวิจัยและทีมวิจัย

3. เครื่องมือ/เทคนิคต่าง ๆ ที่ใช้ในการขับเคลื่อนงาน

3.1) การใช้ “ข้อมูล/ข้อเท็จจริง” ต่างๆ ทั้งที่มีอยู่ในชุมชนและนอกชุมชน เพื่อปรับเปลี่ยนวิธี
 คิดและกระตุนการมีส่วนร่วมในการแก้ไขหรือพัฒนาท้องถิ่นของคนในชุมชน

3.2) การให้ความสำคัญกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำงานในลักษณะให้เกียรติผู้บริหาร
 ท้องถิ่น มีการแนะนำตัว ชี้แจงการทำงานของศูนย์ประสานงานวิจัยฯ และบทบาทของพี่เลี้ยงในพื้นที่
 พร้อมทั้งให้ข้อมูลเกี่ยวกับหลักคิด วิธีการทำงานของสกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น ให้ผู้บริหารท้องถิ่น
 ได้รับทราบ ก่อนการขับเคลื่อนงานในพื้นที่

3.3) ใช้การวิเคราะห์และสร้าง“ระบบความสัมพันธ์” ที่ดี ที่มีพลัง เป็นเครื่องมือในการ
 ขับเคลื่อน ทั้งความสัมพันธ์ในระดับเครือข่าย ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารองค์กรปกครองส่วน
 ท้องถิ่นกับกำนันผู้ใหญ่บ้านและคนในชุมชน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประสานงานศูนย์ประสานงาน
 วิจัยเพื่อท้องถิ่นและพี่เลี้ยงโครงการวิจัยกับผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/กำนันผู้ใหญ่บ้าน
 และคนในชุมชน

3.4) ทำความเข้าใจกับ “การเมืองท้องถิ่น” เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาวิทยุวิจัย และทีมวิจัย

3.5) เชิญนายก/ รองนายก/ ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นที่ปรึกษาโครงการวิจัย

3.6) ใช้ตลาดนัดความรู้/การเรียนรู้ข้ามพื้นที่เป็นเครื่องมือในการจุดประกายความคิดและจุด
 ประกายไฟในการทำงานให้กับผู้ที่สนใจเข้าร่วมทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น

3.7) การแบ่งบทบาททีมวิจัยในการทำงานวิจัยให้ชัดเจน โดยวิเคราะห์ศักยภาพของทีมวิจัย
 แต่ละคน ร่วมกับการวิเคราะห์การยอมรับของคนในกลุ่มต่อคนๆ นั้นหากจะแสดงบทบาทหน้าที่นั้น

3.8) การพาทีมวิจัยเรียนรู้ผ่านตัวอย่างรูปธรรมของดอกผลที่เกิดขึ้นจากงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น
 ในชุมชนอื่นๆ เพื่อให้ทีมวิจัยร่วมกันวิเคราะห์และกำหนดแนวทางการทำงานที่สอดคล้องกับบริบท
 ของชุมชนและสิ่งที่ทีมวิจัยอยากจะทำให้เกิดขึ้นในชุมชน

3.9) ติดตามพัฒนาการของทีมวิจัยอย่างสม่ำเสมอ เพื่อหนุนเสริมทักษะและเติมกระบวนการ
 เรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการและศักยภาพของทีมวิจัย

4. วิธีการหาคนทำงาน

4.1) เข้าไปคลุกคลีและสร้างความสัมพันธ์กับคนในชุมชน เพื่อวิเคราะห์พื้นที่ วิเคราะห์
 ความสัมพันธ์ของคนในชุมชน และวิเคราะห์ความสนใจของผู้บริหารท้องถิ่น

4.2) ชักชวนคนที่มีความรู้ในเรื่องเดียวกัน หรือสนใจในเรื่องเดียวกันมาพบปะพูดคุยกัน

4.3) พัฒนาทีมวิจัยให้มีความหลากหลาย ให้มีองค์ประกอบร่วมของ ชาวบ้าน ผู้บริหาร
 ท้องถิ่น เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แกนนำชุมชน ในสัดส่วนที่สมดุลกัน

5. วิธีการพัฒนาโจทย์วิจัย

- 5.1) ค้นหาประเด็นที่เป็นปัญหาที่แท้จริงของชุมชน
- 5.2) วิเคราะห์ผู้มีส่วนที่เกี่ยวข้อง
- 5.3) จัดเวทีแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างคนในชุมชนเดียวกัน และระหว่างชุมชนอื่นๆ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาโจทย์

6. วิธีการหนุนเสริมทีมวิจัย

- 6.1) การเติมความรู้และทักษะการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น การบริหารจัดการโครงการ การบริหารจัดการงบประมาณ การวิเคราะห์ข้อมูล การเขียนรายงาน
- 6.2) เชิญบุคคลภายนอกให้มาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความคิด และให้ข้อเสนอแนะต่อทีมวิจัยในการทำงานวิจัย
- 6.3) ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นและพี่เลี้ยงโครงการวิจัยทำหน้าที่เป็นผู้เชื่อมร้อยการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและโครงการวิจัยในระยะแรก โดยการเชิญให้เป็นที่ปรึกษาโครงการ เชิญเข้าร่วมประชุมเพื่อนำเสนอข้อมูลของทีมวิจัย เป็นต้น
- 6.4) วางเงื่อนไขให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาหนุนเสริมกระบวนการวิจัย เช่น การสนับสนุนคน สนับสนุนงบประมาณ ให้ความอนุเคราะห์ใช้สถานที่ การบัญญัติไว้เป็นข้อบัญญัติท้องถิ่น เป็นต้น

7. ปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน

- 7.1) ในระยะแรกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มักไม่ค่อยเชื่อมั่นในการทำงานขององค์กรพัฒนาเอกชน ทำให้การสร้างควมไว้วางใจต้องใช้ระยะเวลานาน
- 7.2) เจ้าหน้าที่และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนใหญ่มีภาระงานประจำ การให้เวลาในการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจึงมีไม่มากนัก บางครั้งข้อติดขัดเรื่องเวลาทำให้เจ้าหน้าที่และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิเสธที่จะเข้าร่วมกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น แม้ว่าตนเองจะให้ความสนใจ
- 7.3) หากปล่อยให้บทบาทในการพัฒนาและจัดการทีมเป็นของคนหนึ่งคนใดในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มักจะเกิดปัญหาระหว่างการทำงาน เช่น ผู้บริหารท้องถิ่นจัดทีมแบบเบ็ดเสร็จ บางครั้งทำให้คนที่สนใจที่จะทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นไม่ได้เข้ามามีบทบาทเป็นทีมวิจัย ในขณะที่คนที่ไม่สนใจกลับเป็นผู้ที่มีบทบาทเป็นนักวิจัย หรือ การจัดการทีมโดยไม่มีกลไกในการถ่วงดุลกันระหว่างทีมผู้บริหารและทีมเจ้าหน้าที่ที่เป็นสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มักจะทำให้การขับเคลื่อนงานเป็นไปโดยยากลำบาก และบางครั้งเกิดความขัดแย้งระหว่างทีมในพื้นที่ และความขัดแย้งระหว่างคนในพื้นที่ขึ้น

7.4) การพัฒนาที่มิจัยในลักษณะของการผสมที่มิจัยพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้เกิดปัญหาในการขับเคลื่อนงาน เพราะว่าที่มิจัยแต่ละพื้นที่มีศักยภาพในการขับเคลื่อนงานไม่เท่ากัน บางครั้งเกิดการเปรียบเทียบและทำให้เสียกำลังใจ และเสียเพื่อนร่วมงาน

7.5) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดฐานข้อมูลในการพัฒนาท้องถิ่น บางครั้งข้อมูลที่มีอยู่เป็นอยู่อย่างกระจัดกระจาย ไม่ได้มีการรวบรวม วิเคราะห์และสังเคราะห์ไว้

7.6) มีหน่วยงานตระกูล “ส.” จำนวนมากที่ลงไปทำงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือแม้กระทั่ง “สกว.” เองที่ลงไปทำงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็มีหลายฝ่าย ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดความสับสน และบางครั้งมีการนำเอาวิธีการทำงานร่วมกับชุมชนของแต่ละแห่งมาเปรียบเทียบกัน ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของชุมชนที่มีต่อการทำงานของศูนย์ประสานวิจัยและพี่เลี้ยงโครงการวิจัย รวมทั้งสกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น เช่น ความล่าช้าในการพัฒนาโครงการและการเซ็นด์ข้อตกลงให้การสนับสนุนงบประมาณ การจัดทำรายงาน และการบริหารจัดการงบประมาณ เป็นต้น

8. ข้อควรระวังในการทำงาน

8.1) ต้องวิเคราะห์พื้นที่ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่และวิเคราะห์ความต้องการที่จะเรียนรู้เรื่องกระบวนการทำงานวิจัยของคนในท้องถิ่นให้ชัดเจน เพราะท้องถิ่นบางพื้นที่อยากทำอยากได้ข้อมูลเพื่อนำมาพัฒนา แต่ไม่อยากจะเรียนรู้ เพราะต้องใช้เวลาในการเรียนรู้มาก หากวิเคราะห์พื้นที่ได้ไม่ชัดเจนอาจจะส่งผลต่อความสำเร็จและล้มเหลวของโครงการได้

8.2) บางพื้นที่มีการพัฒนาโจทย์วิจัยกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในลักษณะของการข้ามพื้นที่ ข้ามพรมแดน เช่น มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสองแห่งเป็นผู้ดำเนินงานภายใต้โครงการวิจัยโครงการเดียว การพัฒนาโจทย์วิจัยและการขับเคลื่อนงานวิจัยในลักษณะดังกล่าวพบว่า

8.2.1) พี่เลี้ยงและผู้ประสานงานต้องระมัดระวังในการหนุนงานไม่ให้เจ้าหน้าที่ความสำคัญไปให้กับพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเป็นอย่างมาก เพื่อไม่ให้เกิดข้อติดสินทนว่าลำเอียง หรือมีผลประโยชน์แอบแฝง ในกรณีที่ที่มิจัยในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งมีความก้าวหน้าในการทำงานและเกิดการเรียนรู้ระหว่างทำงานไม่เท่ากับที่มิจัยในอีกพื้นที่หนึ่งภายใต้โครงการวิจัยเดียวกัน ทำให้พี่เลี้ยงและผู้ประสานงานไม่สามารถลงไปหนุนเสริมให้กับพื้นที่นั้นเป็นการเฉพาะได้มากนัก

8.2.2) การพัฒนาที่มิจัยในลักษณะดังกล่าว เมื่อที่มิจัยพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งมีความก้าวหน้าในการทำงานและเกิดการเรียนรู้ระหว่างกระบวนการทำงานไม่เท่ากัน จะส่งผลกระทบต่อกรเขียนรายงานความก้าวหน้า การปิดโครงการเป็นอย่างยิ่ง

8.3) การไม่ให้เกียรติผู้นำชุมชนและผู้บริหารท้องถิ่น รวมทั้งเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเรื่องที่ต้องระมัดระวัง พี่เลี้ยงและผู้ประสานงานจะต้องพยายามทำความเข้าใจเรื่องภารกิจงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กฎกติกาในการทำงานในชุมชน ต้องศึกษาวิถีชีวิตวิธีการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระหว่างที่พัฒนาโครงการวิจัยหรือหนุนเสริม

กระบวนการวิจัยอยู่ตลอดเวลา ทั้งในเรื่องของระเบียบวิธีในการติดต่อประสานงาน การส่งเอกสารเชิญประชุม หรือเอกสารรายงานข้อมูลผลการดำเนินการ

8.4) การดำเนินโครงการวิจัยต้องสามารถชี้แจงความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณให้ทีมวิจัยและผู้บริหารท้องถิ่นเข้าใจได้ โดยไม่มีข้อติดขัดสงสัย มิเช่นนั้นจะก่อให้เกิดปัญหาความไม่ไว้วางใจระหว่างการทำงาน และอาจสร้างความขัดแย้งให้เกิดขึ้นกับเจ้าหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และประชาชนในพื้นที่ได้

9. แนวทางในการขับเคลื่อนงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอนาคต

9.1) ขยับงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ที่ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นแต่ละแห่งมีความสัมพันธ์อยู่ก่อนแล้ว ให้เข้มข้นมากขึ้นทั้งในส่วนของการพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เรียนรู้กระบวนการทำวิจัยเพื่อท้องถิ่นให้เพิ่มมากขึ้น หรือเชิญชวนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำเอากระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นไปใช้ในการจัดทำแผนแม่บทชุมชน ทั้งนี้พี่เลี้ยงและผู้ประสานงานศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มีความเห็นว่าควรทำงานในเชิง area base ให้มากขึ้น

9.2) สนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นเครือข่ายการทำงานวิจัยเดิมใช้กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นในการพัฒนาระบบฐานข้อมูลชุมชน และการจัดทำแผนแม่บทชุมชน

9.3) ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ต้องชี้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อื่นๆ เห็นได้ว่างานวิจัยเพื่อท้องถิ่นนั้นสร้างมูลค่าให้กับชุมชนในด้านไหนบ้าง เพื่อขยายผลพื้นที่ทำงานวิจัย

9.4) ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นและพี่เลี้ยงต้องทำธงให้ชัด ว่าในการทำงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป้าหมายหมายถึงอยากจะเห็นอยากจะให้เกิดขึ้นคืออะไร ทั้งในระดับตำบลและระดับอำเภอ

9.5) ในการทำงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นและพี่เลี้ยง ควรมีทีมงานประจำพื้นที่อีกหนึ่งชุดเพื่อทำหน้าที่ในการเก็บเรื่องราวเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่วิจัยทั้งหมด เช่น ระบบความสัมพันธ์ วิธีคิดและการทำงาน เพื่อนำมาวิเคราะห์และนำไปปรับปรุงวิธีการหนุนเสริมการทำงานวิจัยให้กับพื้นที่

ภาคผนวก

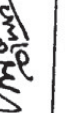
รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม

ใบลงทะเบียนการประชุม "การพัฒนาท้องถิ่นแนวใหม่ที่ใช้ความรู้เป็นฐานในการพัฒนา"

วันที่ 18-19 กันยายน 2550 ณ โรงแรมดุสิตเพลส มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

จัดโดย สกว.สำนักงานภาค

ภาคอีสาน

ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ตำแหน่ง/หน้าที่	เบอร์ติดต่อ/อีเมลล์	สี	ลายเซ็น
นางสาวปัทมา ราตรี	12 ม. 4. ต.คางคก อ.มัญจาคีรี จ.ขอนแก่น	เจ้าหน้าที่	Pattama.Pat@gmail.com	ฟ้า	
2 นายสมิทธิ์ อัมมวณิชอินทร์	อ.ภวนันท์		0894165244	ฟ้า	
นายสมชาย อ้วนเมือง 16 ม. 3 ต.หนองนาคำ อ.นาคำ จ.ขอนแก่น			084-9319459	ฟ้า	
3 นายไพจิตร วสันตเสนาณรงค์	53 ม. 5 ต. 150 ม. 5 อ. 1 กม. 5 ร. 5 ต. 5 ร. 5	ผ. 305 ม. 5		ฟ้า	
4 มณฑปประสิทธิ์เจริญสุข	53 ม. 5 ต. 150 ม. 5 อ. 1 กม. 5 ร. 5 ต. 5 ร. 5			ฟ้า	
นายไพจิตร วสันตเสนาณรงค์	53 ม. 5 ต. 150 ม. 5 อ. 1 กม. 5 ร. 5 ต. 5 ร. 5			ฟ้า	
นายไพจิตร วสันตเสนาณรงค์	53 ม. 5 ต. 150 ม. 5 อ. 1 กม. 5 ร. 5 ต. 5 ร. 5			ฟ้า	
6 นายสุพัตร์ สอนหมื่นมา	18 ม. 4 ต. 4 ม. 4 อ. 4 ม. 4	หน้างาน	081-7087636	เขียว	
นายสุพัตร์ สอนหมื่นมา	20/2 ม. 10 ต. 10 อ. 10 ม. 10	หน้างาน	0810509029	เขียว	
7 นายสมชาย คุณสุทธิ์	ม. 5 ต. 5 อ. 5 ม. 5			เขียว	
นายคณิต อำท้าว	64 ม. 2 ต. 6 ม. 2 อ. 6 ม. 2	หน้างาน	086-2240343	เขียว	
9 นางสาวอาภา พงษ์ไธสง	7/5 ม. 4 ต. 4 ม. 4 อ. 4 ม. 4	หน้างาน	089-1060255	เขียว	

ใบลงทะเบียนการประชุม "การพัฒนาท้องถิ่นแนวใหม่ที่ใช้ความรู้พื้นฐานในการพัฒนา"
วันที่ 18-19 กันยายน 2550 ณ โรงแรมดุสิตเพลส มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
จัดโดย สกว.สำนักงานภาค

ภาคอีสาน

ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ตำแหน่ง/หน้าที่	เบอร์ติดต่อ	สี	ลายเซ็น
10 นายอภิชาติ ศิริสุนทร	ถนนบางคำ อ.หนองเรือ จ.ขอนแก่น.	หัวหน้าทีมวิจัย	089-0001451	ชมพู	
11 นายอำนาจ โคตรบอง					
12 นายพัลลภ วัฒนษา	ท. อีเกะ โดมบะ อ.หนองเรือ จ.ขอนแก่น	ทีมวิจัย		ชมพู	
13 นายพลไกร ไชยลุม	อ.มท. 1124 อ.เวียงเก่า จ.ขอนแก่น	นายก	086-2330227	ชมพู	
14 นายบุญเลิศ บรรณวงษา	อ.มท. หนองเรือ จ.ขอนแก่น	เลขาทีมวิจัย	084 388 5467	ชมพู	
15 นายสวาท วุฒิ	อ.เมือง จ.ขอนแก่น	ทีมวิจัย		ชมพู	
16 นางวิจิตร ดามูลี	อ.เมือง จ.ขอนแก่น	ทีมวิจัย	0878569619	ชมพู	
		พว.ภาคอีสาน	089-4194006	ครีม	

ใบลงทะเบียนการประชุม "การพัฒนาท้องถิ่นแนวใหม่ที่ใช้ความรู้เป็นฐานในการพัฒนา"

วันที่ 18-19 กันยายน 2550 ณ โรงแรมดุสิตเพลส มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

จัดโดย สกว.สำนักงานภาค

ภาคอีสาน

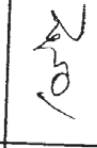
ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ตำแหน่งหน้าที่	เบอร์ติดต่อ	สี	ลายเซ็น
17 นายคมสัน ชันบุตร	๑๕ ม.๑๑ ต.เมืองบัว อ.เทพารักษ์ ข.ชัยภูมิ	ปลัด อบ.ต.	๐๘๖-๒๑๖๘๘๒๓	ครีม	
18 นางกาญจนา เขียวเงิน	๔๕ หมู่ ๕ ต.โพทะเล อ.ตาบวรวรณังค.ส.ชัยภูมิ	ท.ม.จ.ชัย	๐๘๖-๘๐๘๐๖๐๓	ครีม	
19 นายอำนาจ อารีกุล	๐๖๓.๓๓๓๓ อ.หนองบัว อ.เวียงชัย	ท.ม.จ.ชัย		ครีม	
20 นายไชยา หาดพันธ์	๔๔ หมู่ ๕ ต.โพทะเล อ.เทพารักษ์ ข.ชัยภูมิ	ท.ม.จ.ชัย	๐๘๖ ๔๕๗ ๕๕๖	ครีม	
21 ทพ.ศิริพงษ์ ศรีวิไล	26/1 ม.๑๑ ต.บ้านบัว อ.เมืองบุรีรัมย์	ผ.บ.ป.วิ	๐๘๖-๒๓๔๕๔๕๖	ฟ้า	
22 ทพ.วิไล ปานชาล	๓๓ ม.๑๑ ต.บ้านบัว อ.เมืองบุรีรัมย์	ผ.บ.ป.วิ	๐๘๖-๕๔๕๕๕๕๖		
23					

ใบลงทะเบียนการประชุม "การพัฒนาท้องถิ่นแนวใหม่ที่ใช้ความรู้พื้นฐานในการพัฒนา"

วันที่ 18-19 กันยายน 2550 ณ โรงแรมดุสิตเพลส มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

จัดโดย สกว.สำนักงานภาค

ภาคเหนือ

ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ตำแหน่งหน้าที่	เบอร์ติดต่อ	สี	ลายเซ็น
1 นางเกศสุตา กำแพงทิพย์	พ. 7 ต.สามง่าม อ.สุพรรณบุรี จ.สุพรรณบุรี	นักพัฒนาชุมชน	081-6030201	ฟ้า	
2 นางชัชวาล เมฆโปร	804 ม. 7 ต.เมืองน้อย อ. ปัว จ. สุพรรณบุรี	ทอผ้า	084-6144908	ฟ้า	
3 นายบัญญัติ ตะนาวศรี	39/2 ม. 3 ต.ป่าสัก อ.เมือง จ.สุพรรณบุรี	พัฒนาชุมชน	0815315360	เขียว	
4 นายอรรถพร อินทรวรรณ	17 ม. 8 ต.สามง่าม อ.เมือง จ.สุพรรณบุรี	งานมหาดไทย	09159954614	เขียว	
5 นายทองสุข ชาติอินจันทร์	4 ม. 2 ต.ป่าสัก อ.เมือง จ.สุพรรณบุรี	ชมรม อบต.	081842843	ชมพู	
6 ว่าที่ ร.ต.เจริญ เหล่าศิริเสถียร	14 ม. 5 ต. ปัว อ.เมือง จ.สุพรรณบุรี	ชมรม อบต.	0871824594	ชมพู	
7					
8					

ใบลงทะเบียนการประชุม "การพัฒนาท้องถิ่นแนวใหม่ที่ใช้ความรู้พื้นฐานในการพัฒนา"
วันที่ 18-19 กันยายน 2550 ณ โรงแรมดุสิตเพลส มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

จัดโดย สกว.สำนักงานภาค

ภาคใต้

ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ตำแหน่ง/หน้าที่	เบอร์ติดต่อ	สี	ลายเซ็น
1 นางสาววัฒนา ชูแสง	๗๖/๕ หมู่ ๗ ต.คลองน้อย อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี		๐๘๙-๔๗๖๖๓๔	ฟ้า	
2 ทีมเยาวชนสุราษฎร์ธานี	๗๖/๕ หมู่ ๗ ต.คลองน้อย อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี		๐๘๙-๔๗๖๖๓๔	ฟ้า	
3 นายวิโรจน์ ยอดคำ	๕๔/๔ ม.๕ ต.หนองบัว อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี	คณบดีวิทยาลัย	๐๘๑-๕๕๕๕๕๕๕	ฟ้า	
4 นายทวีศักดิ์ หวังสนธิ์	๖๔/๑ ม.๑ ต.หนองบัว อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี	ผอ. อบต.	๐๘๑-๕๕๕๕๕๕๕	ชมพู	
5 นายอานวย พรหมคล้าย	๑๐๘ ม.๑ ต.หนองบัว อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี		๐๘๔-๓๑๓๑๐๗๓	ครีม	
	๖๓ ม.๗ ต.คลองน้อย อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี	ผอ. อบต.	๐๘๙-๕๕๕๕๕๕๕	ครีม	

ภาคกลาง/ตะวันออก

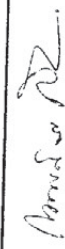
ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ตำแหน่ง/หน้าที่	เบอร์ติดต่อ	สี	ลายเซ็น
1 นายไพวัลย์ ลีอิน	๗๖/๕ หมู่ ๗ ต.คลองน้อย อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี		๐๘๔-๗๐๓๗๑๗๑	ครีม	

ใบลงทะเบียนการประชุม "การพัฒนาท้องถิ่นแนวใหม่ที่ใช้ความรู้เป็นฐานในการพัฒนา"

วันที่ 18-19 กันยายน 2550 ณ โรงแรมดุสิตเพลส มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

จัดโดย สกว.สำนักงานภาค

ผู้เลี้ยง/ศูนย์ประสานงาน

ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ตำแหน่งหน้าที่	เบอร์ติดต่อ	สี	ลายเซ็น
1 นายชัยสิทธิ์ แนวน้อย	ต.ทุ่งปรือ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา 40400	ผู้อำนวยการศูนย์ฯ	045 0105889	เหลือง	
2 นายสุเมธ ปานจำลอง	582/3 ต.วัดโพธิ์ อ.เมือง จ.นนทบุรี	ผู้อำนวยการ	081-8560114	เหลือง	
3 นายบุญเสริม เลี้ยงสนั่นเทพ	วัดทุ่งปรือ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา 40400	ผู้อำนวยการศูนย์ฯ	084-4956098	เหลือง	
4 นางพิสมัย เป็ล้องพัฒนกุล				เหลือง	
5 อาจารย์ขวัญศิริ เจริญทรัพย์	ม.ราชภัฏกำแพงเพชร		086-8203321	เหลือง	
6 อาจารย์กมลลักษณ์ สวัสดิ์	ม.เทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	อาจารย์	081-8622392	เหลือง	
7 นายสมพงษ์ หลีโคระห์	125 ม.9 ต.บางคูรัด อ.เมือง จ.นนทบุรี	ผู้อำนวยการศูนย์ฯ	089-4660489	เหลือง	
8 นายมานพ ช่วยอินทร์	ศูนย์ประสานงานวิจัยฯ ม.ราชภัฏสวนดุสิต	ผู้อำนวยการศูนย์ฯ	081-9782960	เหลือง	
9 นายปณิธิ บุญสา	สก. นพ.ร.ร.	อ.น.น.ร.	089-4374459	เหลือง	

ใบลงทะเบียนการประชุม "การพัฒนาท้องถิ่นแนวใหม่ที่ใช้ความรู้เป็นฐานในการพัฒนา"
วันที่ 18-19 กันยายน 2550 ณ โรงแรมดุสิตเพลส มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
จัดโดย สกว.สำนักงานภาค

ผู้เสีย/ศูนย์ประสานงาน

ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ตำแหน่งหน้าที่	เบอร์ติดต่อ	สี	ลายเซ็น
นางวันเพ็ญ พรินทรากุล	192 ม.2 ต.ต้นธง อ.ป่า อ.สทป	ประธาน	053-563780	เหลือง	
นางสาวอริสา วิสุทธิธาดา	58/9 อ.ราชพฤกษ์ อ.เมือง อ.สทป	ที่ปรึกษา	086-1830154	เหลือง	
นางสาวอริยาภา แก้ว	124/50 อ.ท่าทราย อ.สทป	ที่ปรึกษา	089-1420846	เหลือง	
นางสาวอริยาภา แก้ว	142 อ.ท่าทราย อ.สทป	ที่ปรึกษา	089-4488186		

ใบลงทะเบียนการประชุม "การพัฒนาท้องถิ่นแนวใหม่ที่ใช้ความรู้เป็นฐานในการพัฒนา"
วันที่ 18-19 กันยายน 2550 ณ โรงแรมดุสิตเพลส มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
จัดโดย สกว.สำนักงานภาค

ผู้ทรงคุณวุฒิ

ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	เบอร์ติดต่อ	อีเมลล์แอดเดรส	ลายเซ็น
1 ดร.บัญชา แก้วส่อง				QL
2 รศ.ดร.สุจินต์ สิมาร์ักษ์	ม.ราชภัฏ	0816612068	SUCHINAT.MSU.DC.TH	
3 คุณสมพร เฟื่องคำ				
4 คุณพรทิพย์ ลิ้มประสิทธิ์วงศ์	สกว.	081-632-5021	PornTip@trb.or.th	นพรัตน์

ใบลงทะเบียนการประชุม "การพัฒนาท้องถิ่นแนวใหม่ที่ใช้ความรู้เป็นฐานในการพัฒนา"
วันที่ 18-19 กันยายน 2550 ณ โรงแรมดุสิตเพลส มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
จัดโดย สกว.สำนักงานภาค

ผู้สังเกตการณ์

ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	เบอร์ติดต่อ	อีเมลล์แอดเดรส	ลายเซ็น
1 อ.พัชริน ดำรงกิตติกุล	จ.อ. นพ.	0892062188	pacharin@hotmail.com	
2 อ.เต็มดวง ตริญญพงศ์	สีมทวน สี่บุตร อดิชนันท์ น.น. อาคารเรียนตึกใหม่ ๓ ชั้น 5 บ.นพ. สีมทวน: ต.นาขมิ้น อ.เมือง จ.สุรินทร์	0899239677	d.tunyapong@yahoo.com	
3 คุณอรุณี พิน ชูเกาะหวาด				
4 อ. สิตานันต์ เจษฎาพิพัฒน์				
5 คุณสุธรรม กันดำ				
6 คุณรัตนา กลีกร				

ใบลงทะเบียนการประชุม "การพัฒนาท้องถิ่นแนวใหม่ที่ใช้ความรู้พื้นฐานในการพัฒนา"
วันที่ 18-19 กันยายน 2550 ณ โรงแรมดุสิตเพลส มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

สกว.สำนักงานภาค

ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ตำแหน่งหน้าที่	เบอร์ติดต่อ	สี	ลายเซ็น
1 กชกร ชิดวงศ์	สกว.ภาค		053-8926206117	ฟ้า	กชกร ชิดวงศ์
2 เกศสุตา สิทธิสันติกุล	สกว.ภาค			เขียว	เกศสุตา
3 ชีวัน ชันธรรม	สกว.ภาค			ครีม	ชีวัน
4 ดนัย กล่าวแล้ว	สกว.ภาค		083-577-3541	ชมพู	ดนัย
5 ดวงใจ สิริใจ	สกว.ภาค			ฟ้า	
6 ลักขณา วงศ์ยะรา	สกว.ภาค		089-5400213	เขียว	ลักขณา วงศ์ยะรา
7 สมคิด แก้วทิพย์	สกว.ภาค				
8 สินธุ แก้วสินธุ์	สกว.ภาค			ชมพู	
9 สุภาวดี ดันธนวัฒน์	สกว.ภาค		053-218200	ครีม	สุภาวดี ดันธนวัฒน์
10 อากา พงศ์ศิริแสน	สกว.ภาค		053-944448	เหลือง	อากา พงศ์ศิริแสน
11 อารณ โสภาสพัฒนกิจ	สกว.ภาค				

ใบลงทะเบียนการประชุม "การพัฒนาท้องถิ่นแนวใหม่ที่ใช้ความรู้เป็นฐานในการพัฒนา"
วันที่ 18-19 กันยายน 2550 ณ โรงแรมดุสิตเพลส มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ตำแหน่งหน้าที่	เบอร์ติดต่อ	สี	ลายเซ็น
1 นายเชษฐาธิวัฒน์ มลิณีศรีรักษา	Node จิวเนต สอ.ทอ.สว.ราม	ผู้ประสานงาน	081-8372953		
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					